

**VLAAMSE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD**

ZITTING 2022-2023

Nr. 6

INTEGRAAL VERSLAG

Vergadering van vrijdag 27 januari 2023

Ochtendvergadering

INHOUD

BERICHTEN VAN VERHINDERING 3

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN.....

SAMENGEVOEGDE VRAGEN OM UITLEG (R.v.O., art. 59, 6, b)

- van de heer Dominiek Lootens-Stael aan de heer Sven Gatz, bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de besluiten uit de resultaten van de Taalscreening in de derde kleuterklas voor Brussel

- van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de resultaten van de tweede koalatest

- van mevrouw Bianca Debaets aan de heer Sven Gatz, bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de resultaten van de taalscreening van de Vlaamse overheid in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

Sprekers: Dominiek Lootens-Stael – Gilles Verstraeten – Bianca Debaets – Arnaud Verstraete – Jan Busselen – Hilde Sabbe – Pepijn Kennis – Sven Gatz, collegelid

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O., art. 59)

- van mevrouw Bianca Debaets aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het stijgende aantal leefloonstudenten

Sprekers: Bianca Debaets – Sven Gatz, collegelid

- van mevrouw Bianca Debaets aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de inclusiviteit van schoolteams in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

Sprekers: Bianca Debaets – Sven Gatz, collegelid

- van de heer Jan Busselen aan de heer Sven Gatz, bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de toename van het lerarentekort in het Brussels onderwijs

Sprekers: Jan Busselen – Gilles Verstraeten – Pepijn Kennis – Sven Gatz, collegelid

- van de heer Mathias Vanden Borre aan mevrouw Elke Van den Brandt, bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de zichtbaarheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Nederlandstalig netwerk in het Brusselse straatbeeld

Sprekers: Mathias Vanden Borre – Sven Gatz, collegelid

- van de heer Gilles Verstraeten aan mevrouw Elke Van den Brandt, bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de hervorming van de Brede Scholen

Sprekers: Gilles Verstraeten – Pepijn Kennis – Sven Gatz, collegelid

- van de heer Mathias Vanden Borre aan de heer Pascal Smet, bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport en Gemeenschapscentra, betreffende de uitrol van het project ‘Samen op Straat’ in Brussel

Sprekers: Mathias Vanden Borre – Sven Gatz, collegelid

SAMENGEVOEGDE ACTUALITEITSVRAGEN (R.v.O., art. 60, 5, b)

- van de heer Dominiek Lootens-Stael aan mevrouw Elke Van den Brandt, bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, en aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de lange wachtlijst voor het diagnosticeren van kinderen met een leerstoornis

- van mevrouw Hilde Sabbe aan mevrouw Elke Van den Brandt, bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de enorme wachtlijsten voor diagnose van ontwikkelingsstoornissen in Brussel

Sprekers: Dominiek Lootens-Stael – Hilde Sabbe – Cielte Van Achter – Sven Gatz, collegelid

BIJLAGEN

TREFWOORDENREGISTER

6de vergadering

Vergadering van vrijdag 27 januari 2023

OCHTENDVERGADERING

De vergadering wordt om 9.54 uur geopend.

Voorzitter: de heer Fouad Ahidar

BERICHT VAN VERHINDERING

De voorzitter: Collegevoorzitter Elke Van den Brandt is verontschuldigd wegens medische redenen. Collegelid Sven Gatz zal antwoorden op vragen die aan de collegevoorzitter worden gesteld.

Mevrouw Khadija Zamouri is verontschuldigd.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: De vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri aan mevrouw Elke Van den Brandt, bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende ernstige gebeurtenissen melden in woonzorgcentra wordt omgezet in een schriftelijke vraag.

SAMENGEVOEGDE VRAGEN OM UITLEG (R.v.O., art. 59, 6, b)

Resultaten van de Koalatest

De heer Dominiek-Lootens Stael (Vlaams Belang): Het nieuws over de resultaten van de taalscreening of de koalatest van kinderen die in de derde kleuterklas zitten, kreeg veel aandacht. Het blijkt dat gemiddeld genomen 14 % van de kleuters nood heeft aan extra taalondersteuning. In de Vlaamse grootsteden liggen de cijfers een pak hoger. In Antwerpen heeft 29 % nood aan extra begeleiding. In Gent is dat 23 %. In het Brussels Hoofdstedelijk Gebied gaat het in totaal over 25 %. Gezien de specifieke situatie in Brussel waar het Frans in het openbaar leven meer op de voorgrond treedt, lijkt de schade zich te beperken en verrast de situatie in Antwerpen een beetje.

Maar ik denk dat dat aantoont dat motivatie wel degelijk een rol kan spelen. Door het feit dat de keuze voor het Nederlandstalig onderwijs grotendeels een bewuste gemotiveerde keuze moet zijn, is dat misschien de oorzaak dat we erin slagen de achterstand tot de rest van Vlaanderen te beperken.

Enige vorm van euforie over de vergelijking tussen de Antwerpse en Brusselse cijfers zou echter misplaatst zijn. Dat een kwart van de kleuters niet over voldoende taalkennis beschikt – toch de basisvoorwaarde om met succes te starten in het eerste leerjaar -, blijft een ernstig probleem. Het weegt ook duidelijk op het leerniveau in de klas, ook en vooral in de daarop volgende jaren.

We mogen niet weggijken van het feit dat de taalachterstand het gevolg is van een gebrek aan integratie en dat dat de slaagkansen van kinderen in hun verdere leven ondermijnt. Ouders hebben daarin een zware verantwoordelijkheid, want een onvoldoende kennis van het Nederlands van de ouders ondermijnt de slaagkansen van het kind. Ik wil niet dat de ouders thuis als een soort plaatsvervangende leerkracht zouden moeten kunnen optreden, maar interesse voor het Nederlands, het begrijpen ervan en het kunnen opvolgen van wat er op school gebeurt, is een bijzondere noodzakelijke motivatie ten aanzien van de kinderen.

Mijn partij heeft in het Vlaams Parlement al eerder gepleit voor een ‘Actieplan Taalbevordering en Ouderbetrokkenheid’ waarbij in de eerste plaats meer wordt ingezet op taalbevorderende bijscholingen en activiteiten voor anderstalige ouders op de campus van de school van hun kinderen. Dat de overheid daarbij een stok achter de deur gebruikt, mag geen taboe zijn, hoewel het voorstel van de minister gelet de bevoegdheidsverdeling in het hoofdstedelijke gebied dat onwerkbaar zou maken.

Maar waarom zouden we niet nadenken over een hogere drempel bij de doorstroming naar het eerste leerjaar wanneer ouders zich onvoldoende betrokken tonen bij de school en het Nederlands? Enkel met gemotiveerde ouders kunnen we het kwaliteitsniveau van het Nederlandstalig onderwijs voldoende hooghouden en waar nodig verhogen. Zo zouden kleuters in het derde jaar met een ernstig gebrek aan kennis van het Nederlands niet zomaar over mogen gaan naar het eerste leerjaar. Daar wordt het niveau anders nog meer naar beneden gehaald en dat heeft een negatief effect op het verdere schoolverloop.

De collega's die deze week aanwezig waren op de studiereis naar Luxemburg, hebben gezien hoe bijzonder veel er wordt geïnvesteerd in het bijspijkeren van de taalachterstand van individuele leerlingen. Individuele leerlingen krijgen een eigen traject toegewezen en worden van heel nabij opgevolgd. Dat is bijzonder arbeidsintensief, maar dat is de enige weg om de slaagkansen van die kinderen en om het niveau van de rest van de klas hoog te houden. Anders moeten de leerkrachten in de reguliere klassen te veel focussen op de leerlingen met problemen.

Welke besluiten trekt het collegelid uit de voorgestelde cijfers?

Wat wordt er in Brussel structureel gedaan om ouders van kinderen die een onvoldoende scoren, aan te spreken op hun rol en hun verantwoordelijkheid?

Wat doet het College om de ouderbetrokkenheid van anderstalige ouders om het actief gebruiken en ondersteunen van het Nederlands te bevorderen?

Ziet het collegelid bijkomende mogelijkheden op dat vlak?

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Zoals de heer Dominiek Lootens-Stael zegt, moeten kleuters van vijf jaar oud sinds vorig schooljaar een koalatest afleggen, een taaltest om in te schatten of ze het Nederlands machtig zijn en klaar zijn voor het eerste leerjaar om te

beginnen met het leren lezen en schrijven. Het is nogal wies dat je voldoende begrip van een taal moet hebben, voordat je die taal kan beginnen alfabetiseren. De taaltest is ontwikkeld door onderzoekers van de KU Leuven en bestaat uit verschillende speelse doe-, zoek- en kiesopdrachten om een mogelijke taalachterstand bij kleuters op te sporen. Dat is een sterk initiatief van Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts. Zo kunnen kinderen die onvoldoende taalvaardig zijn, extra begeleiding krijgen nog voor de start van het lager onderwijs. Hun talenkennis kan al in het kleuteronderwijs wat worden bijgespijkerd en hopelijk zorgt dat ervoor dat ze klaar zijn om over te gaan naar het lager onderwijs.

Na de test krijgen de kleuters een groene, oranje of rode code. Een groene code betekent dat de kleuter voldoende taalvaardig is om aan het lager onderwijs te starten. Als een kleuter een oranje code krijgt, is er taalondersteuning nodig en bij een rode code moet die ondersteuning intensief zijn en de taalkennis serieus worden bijgespijkerd. Taaltesten voor kleuters in Brussel zijn niet nieuw. We hebben het daar al een paar keer over gehad. Het instrument werd vroeger ook al gebruikt in het Brusselse Nederlandstalige onderwijs.

Het is belangrijk een goed gevolg te geven aan het resultaat om de gelijke kansen zo veel mogelijk te verzekeren. Leerkrachten kunnen aan de hand van de resultaten de kleuters dus extra begeleiding geven om de taalachterstand weg te werken. Bij een rode code is er ook de mogelijkheid om het kind een taalbad aan te bieden, het apart te nemen en intensiever te begeleiden op taalvlak, terwijl de andere kinderen met andere zaken bezig kunnen zijn.

Uit de resultaten van de tweede test blijkt dat 25 % van de kleuters in Brussel nood heeft aan extra taalondersteuning en dus een oranje of een rode code heeft gekregen. Dat is een stuk minder dan vorig jaar, toen het nog om 32 % van de kleuters ging. Toen scoorde 24 % oranje en 8 % rood, maar het is onduidelijk hoe de verdeling nu is. Het verschil is opmerkelijk. In de stad Antwerpen ligt het resultaat van 29 % wel in de lijn van vorig jaar. Gemiddeld heeft 14 % van de Vlaamse leerlingen extra ondersteuning nodig.

Wat zijn de resultaten van de Brusselse scholen? Hoeveel scholen hebben deelgenomen en hoeveel niet? Zien we belangrijke verschillen tussen individuele scholen? Hoe verklaart het collegelid het verschil in het resultaat met vorig jaar? In Antwerpen is het resultaat vrij gelijklopend, maar in Brussel is er op een jaar tijd een groot verschil.

Hoe is het Onderwijscentrum Brussel in samenwerking met de scholen aan de slag gegaan met de resultaten van vorig jaar? Zijn er cijfers over hoeveel kleuters extra taalondersteuning hebben gekregen? Hoe werd die al dan niet intensieve taalondersteuning ingevuld? Werd er geopteerd voor taalbaden?

Hoe worden de ouders betrokken? Dat is belangrijk. De school heeft de primaire verantwoordelijkheid, maar ze kan niet alles. De ouders gaan een verbintenis aan met een school. Ook zij moeten bijdragen aan de ontwikkeling van het kind en aan de blootstelling aan het Nederlands. In Brussel probeert de VGC heel hard om de verbinding te maken tussen het onderwijs, het vrijetijdsaanbod en allerlei andere activiteiten. Op welke manier worden ouders in Brussel aangesproken op hun verantwoordelijkheid en worden ze mee betrokken? Welke resultaten heeft dat opgeleverd?

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): De cijfers zijn bekend. Uit de tweede taalscreening van de Vlaamse overheid bleek dat 14 % van de kinderen in de derde kleuterklas onvoldoende scoort op het vlak van het Nederlands, waarbij 4 % van deze kinderen nood heeft aan

intensieve begeleiding. Op het eerste gezicht lijken de resultaten gelijkaardig met vorig jaar, toen 15 % van de kinderen slecht scoorde op de taalscreening.

Als je de resultaten meer in de diepte bekijkt, merk je dat er grote regionale verschillen zijn. In het Brussels Nederlandstalig onderwijs gaat het om 25 % van de kinderen, zoals de vorige spreker ook zei. Dat is een kind op de vier en dat is veel te hoog.

Hoe interpreteert het collegelid de cijfers op Brussels niveau? Ziet hij nog andere opmerkelijke tendensen in de resultaten, los van het feit dat Brussel het niet goed doet en dat er grote regionale verschillen zijn?

Zijn er scholen in Brussel die de taalscreening niet hebben afgenomen? Als ik het goed begrijp, is niet elke school daarbij betrokken. Klopt dat? Om welke scholen gaat het? Bekijkt het collegelid samen met de scholen, koepels en partners hoe hij dat kan remediëren? Ik neem aan dat er een overleg is geweest op welke manier er bijsturing mogelijk is. Dat is meer dan nodig. Worden er daarvoor bijkomende middelen vrijgemaakt?

In welke mate denkt het OCB aan nieuwe methodes? Het centrum levert al sterk werk, maar ik kan me inbeelden dat ze nieuwe methodieken ontwikkelen om de taalstimulering en -bevordering bij kleuters te verhogen.

Ik wil ook nog een vraag stellen over de ouderbetrokkenheid. In een van de vorige plenaire vergaderingen heb ik daarover al een vraag gesteld. Wie met leerkrachten en directies praat, weet dat het daar vaak misloopt. De overheid moet ouders – zeker diegenen die dat niet spontaan doen – op een of andere manier bijbrengen dat het onderwijs rechten en plichten inhoudt, zoals alles in de samenleving. Het onderwijs engageert zich om de best mogelijke zorg, ondersteuning en onderwijskansen aan kinderen te geven, maar je mag van ouders verwachten dat ze ook een deel van die verantwoordelijkheid op zich nemen en dat ze met andere woorden niet alleen maar rechten maar ook een aantal plichten hebben. Mijns inziens zou dat minimum minimorum kunnen betekenen dat ze naar oudercontacten komen, dat ze schoolresultaten opvolgen en dat ze - voor zover dat mogelijk is en taal geen obstakel is - de kinderen thuis helpen, huiswerk opvolgen enzovoort. Taalstimulering kun je niet alleen aan scholen overlaten. Het is te gemakkelijk om te denken dat opvoeding een taak van de overheid en van de gemeenschap is. Dat is het in de eerste plaats van de ouders. Ik ben heel erg benieuwd of het collegelid ondertussen samen met de partners tot nieuwe inzichten is gekomen over de manier waarop de ouderbetrokkenheid kan worden gestimuleerd en eventueel opgelegd, waar dat niet spontaan gebeurt.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Ik heb ook een vraag voorbereid, maar ik ben gebotst op de grenzen van het reglement. Ik neem met plezier het woord want het gaat om een belangrijk thema. Elk onderzoek bevestigt dat meertaligheid een troef is. In een stad als Brussel is er een enorm potentieel aanwezig om daarmee aan de slag te gaan. Groen wil dat waarmaken. Dat is een gedragen en gedeelde ambitie in deze meerderheid, maar dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Dat blijkt ook uit de nieuwe testresultaten.

De collega's hebben de cijfers genoemd: 25 % van de kleuters in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft nood aan extra taalondersteuning voor het Nederlands en 8 % heeft een intensieve taalbegeleiding nodig. Het is evident dat het beleid aan de slag moet met dat probleem.

Bevoegd Vlaams minister Ben Weyts liet al snel weten dat hij wil dat ouders vaker Nederlands spreken met hun kinderen, ook als dat niet hun moedertaal is. Hij pleit er zelfs voor om dat af te dwingen met sancties, zoals het inhouden van het groeipakket, wat in tegenspraak is met de rechten van het kind.

Mijn verbazing was nog groter, toen ik hoorde van de voorzitter van Vooruit, Conner Rousseau, dat ook zijn partij openstaat voor sancties tegen ouders die geen of onvoldoende Nederlands spreken met hun kinderen.

Op het eerste zicht lijkt er misschien een logica te zitten om meer Nederlands te verplichten, maar de feiten en wetenschappelijke inzichten vertellen een ander verhaal. PISA-onderzoek geeft duidelijk aan dat kinderen van wie de ouders hun eigen moedertaal spreken, systematisch beter scoren op wiskunde en begrijpend lezen dan kinderen van wie de ouders Nederlands spreken of Nederlands én hun moedertaal. Dat is een zeer belangrijke vaststelling.

Een goede taalkennis is voor kinderen een noodzakelijke voorwaarde om ten volle kunnen deelnemen aan het onderwijs, maar laat ons toch kijken naar die wetenschappelijke inzichten en geen fundamentele keuzes maken op basis van een buikgevoel. Ook hoofddocent Gezinspedagogiek van de UGent Michel Vandenbroeck wijdde daar een opiniestuk aan in De Morgen. Anderstalige ouders vinden het zeer belangrijk dat hun kinderen Nederlands leren in de lagere school. Een taal leren gebeurt vooral door een rijk taalaanbod aan te reiken, dat direct aanspreekt, en waarop een volwassene gepaste feedback geeft. Anderstalige ouders met een beperkte kennis van het Nederlands zijn daar niet het meest geschikt voor. Daar heb je leraars voor nodig, maar die moeten dan met genoeg zijn om die begeleiding aan te bieden.

Kunt u bevestigen dat het College niet meegaat in de bestraffende logica die N-VA en Vooruit bepleiten? Welk overleg hebt u gepleegd met uw Vlaamse evenknie? Geven deze testresultaten aanleiding tot een wijziging van uw beleid op het vlak van meertaligheid?

De heer Jan Busselen (PVDA): Professor Taalkunde Kris Van den Branden van de KU Leuven en de uitvinder van de koalatest nuanceerde in De Zevende Dag dat de thuistaal de oorzaak is dat kinderen slechter presteren op taalgebied. Ook de achtergrond waarin het kind opgroeit en de leeftijd spelen een rol. Zijn oplossing, en zijn boodschap aan de Vlaamse minister van Onderwijs is om meer te investeren in het kleuteronderwijs.

Uit een studie van Sierens, Slembrouck, Van Gorp, Agirdag en Van Avermaet over anderstaligheid bij kleuters blijkt dat hun kennis van het Nederlands voorspeld kan worden en de beste voorspeller is de kennis van hun moedertaal. Wie meertaligheid straft, wie ouders straft omdat ze thuis hun moedertaal spreken, straft eigenlijk ook het Nederlands. Op de Vrt was een reportage te zien over een school in Genk, waarin een juf laat zien hoe het moet: kleuters die het Nederlands nog niet machtig zijn, kunnen zich uitdrukken in hun moedertaal, met vertaalhulp van de andere kleuters. Zo voelen de kinderen zich op hun gemak.

De codering met kleuren kan de taalachterstand inderdaad opmeten, maar investeren in de competentie van leerkrachten, in coaching, is essentieel, zoals ook professor Kris Van den Branden aangaf.

Daarnaast is er natuurlijk ook het gebrek aan plaatsen en leerkrachten. Als de overheid tekortschiet in haar taken, is het toch verbazingwekkend om die problematiek af te schuiven

op anderstalige ouders. Van meer rechtse partijen kunnen we dat verwachten, maar ik was echt geschrokken van de dubbelzinnige houding van de voorzitter van Vooruit. Het gaf misschien veel zendtijd aan Conner Rousseau, maar versterkte vooral de tunnelvisie van rechts. Dat mag niet gebeuren, we moeten de problematiek breder bekijken.

Ziet u mogelijkheden om extra te investeren in het kleuteronderwijs qua taalbeleid, zoals professor Kris Van den Branden aangaf? Geeft u, als minister van Meertaligheid, de moedertaal een plaats in het taalonderwijs?

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels-Vooruit): Iedereen deelt hier dezelfde bekommernis: kinderen moeten veel kansen krijgen, en de kennis van het Nederlands is daarbij een troef. Daar moeten we niet flauw over doen. Maar we moeten er ook niet een heilige graal van maken, de kennis van het Nederlands gaat niet alle problemen oplossen, ook al wordt daar soms wel op gefocust.

Ik wil graag ook verwijzen naar de bedenker van de koalatest, die aangaf dat er geen rechtstreeks verband is tussen kinderen die thuis de moedertaal spreken en slechte resultaten op de test. Dat zijn wetenschappelijke bevindingen, waar we niet aan moeten twijfelen.

Ook pedagoog Ohran Agirdag zegt dat kinderen die in hun thuistaal een sterk cultureel kapitaal meekrijgen, het beter doen dan kinderen die in het Nederlands allerlei dingen meekrijgen. Dat culturele kapitaal is dus belangrijk.

Taal zou je kunnen vergelijken met een soort notenleer, waarmee je zowel klassieke muziek als rock kunt maken. Kinderen die vloeiend een thuistaal spreken, die veel luisteren en lezen, gaan veel sneller Nederlands leren. Taalrijkdom is meer dan Nederlands alleen.

We kunnen dus alleen maar betreuren dat bepaalde mensen daar een issue van maken en beginnen culpabiliseren.

Niet mijn partijvoorzitter, maar een bepaalde partijvoorzitter probeert te culpabiliseren. Taal mag nooit een reden zijn om iemand uit te sluiten. Er zijn veel redenen waarom ouders geen Nederlandse lessen volgen. Dat is niet alleen onwil, het kan aan allerlei factoren liggen. Mensen kunnen vreselijke werkuren hebben, misschien worden ze opgeslorpt door andere problemen. Hun eerste bekommernis is dan niet om Nederlands te leren maar zij verdienen wel onze hulp en steun, en niet onze veroordeling.

De problemen in het onderwijs zullen niet opgelost worden door alleen maar de nadruk te leggen op taal. Het lerarentekort moet opgelost worden.

Voorziet u in initiatieven om meer taligheid in het onderwijs te promoten? Laten we de liefde voor taal niet verenigen tot de liefde voor die ene taal.

De heer Pepijn Kennis (Agora): Als ik mijn collega's hoor en de discussie in de media volg, lijkt het probleem in Brussel gelijk aan dat in Antwerpen of Gent. Nochtans is de problematiek van de meertaligheid hier groter. In verhouding hebben meer kinderen hier vaker andere thuistalen, aangezien de stedelijke context ook meertalig is. De problematiek is dus gelijkaardig aan andere Vlaamse grootsteden, of beter: grote steden.

Wat is uw lezing van deze resultaten? De Erasmushogeschool pleit voor een Brussels taalaanpak. Hoe ziet u zo'n Brusselse aanpak? Hoe wil u die aanpassen in het licht van de recente resultaten? Vindt u het interessant om ouders meer te betrekken en meer in te zetten op die meertaligheid, want u draagt nu eenmaal het petje van minister van Meertaligheid?

Deze resultaten hebben gezorgd voor spierballengerol op Vlaams niveau, van N-VA en Vooruit. Dat leidt tot een discussie over de bestraffing van ouders met kinderen die onvoldoende Nederlands kunnen. Kinderen gaan niet beter Nederlands spreken als er geld afgepakt wordt van hun ouders. Ik zie geen verband tussen beide. Wat is uw mening daarover?

Er wordt vaak gezegd dat de leerkrachten moeten ondersteund worden. Ouders geforceerd Nederlands laten spreken als ze die taal niet machtig zijn, draagt weinig bij tot de kennis van het Nederlands van hun kinderen. Het kan zelfs eerder contraproductief zijn.

De burgerassemblee vraagt dat maatschappelijk waardevolle beroepen als leerkracht gehetwaarderd zouden worden. Hoe wilt u kleuterleerkrachten extra ondersteunen en valoriseren, zodat zij ten volle een rol kunnen spelen in de taalontwikkeling van onze kleuters?

Collegelid Sven Gatz: Er is al veel gedebatteerd over dit thema en we zullen dat nog doen. De standpunten zijn min of meer bekend, de vraag is nu vooral welke elementen de nieuwe resultaten aanbrengen.

Ik benadrukte vroeger al, en ik herhaal dat vandaag, dat er op zich geen probleem is met taaltoetsen en taalscreening, ook niet bij jonge kinderen. Maar ik wees ook op het feit dat een taalscreening altijd een momentopname is en dat de screening steeds geplaatst dient te worden binnen een bredere evaluatie van het taalniveau van de leerling. Toetsen zijn een element in de bredere evaluatie van het taalniveau van kleuters. De dagelijkse observaties van de kleuterleidster en -leider zijn even belangrijk.

De koalatest past in een breder kader en is een tool die leerkrachten in staat moet stellen om na te gaan hoever de leerling staat op het vlak van de schooltaal Nederlands en dit met als doel kinderen die om welke reden dan ook een taalachterstand hebben sneller op te sporen en bijkomende ondersteuning aan te bieden. Dat is de essentie. Het instrument, zoals zijn ontwerper het dit weekend nog stelde, moet kansen bieden. Het is geen punitief instrument, integendeel. Het is daar ook nooit voor bedoeld geweest.

Een een-op-een link leggen tussen geen Nederlands praten thuis en slecht(er) scoren op de taaltest klopt volgens de ontwerper van de test, professor Kris Van den Branden niet. Lees daarover ook de wetenschappelijke inzichten van de heer Ohran Agirdag.

Er zijn ook kinderen die thuis in het Nederlands worden opgevoed en die slecht scoren op de schoolse taalvaardigheid, helaas. De thuistaal is niet de doorslaggevende factor. Uit studies blijkt dat de opleidingsachtergrond van de ouders doorslaggevend is. Het sociale is dus sterker dan het culturele. Ik ben geen voorstander van feitenvrije politiek, wel van een wetenschappelijk onderbouwd beleid.

In het eerste trimester van dit schooljaar werd in de derde kleuterklas in heel Vlaanderen voor de tweede keer de taaltestscreening: 86 % van de kleuters behaalt een goed niveau op het vlak van taalvaardigheid Nederlands.

Brussel en de andere grootsteden zijn regio's met een proportioneel hoge instroom van sociaal kwetsbare kinderen. Hierbij dient toch te worden genoteerd dat ook in deze regio's de meerderheid van de kinderen een groene score haalt en dat daartoe ook heel wat kinderen met een laag SES-profiel (SES, sociaaleconomische status) en een niet-Nederlandstalige achtergrond behoren. Er is dus geen determinisme. Daartegenover kunnen ook kinderen met een Nederlandstalige achtergrond en een laag SES-profiel zich in de oranje of rode zone bevinden.

In de eerste afname van de taaltest in 2021-2022 bleek dat 85 % van de vijfjarige kleuters in het Vlaams onderwijs een goed niveau haalt op het vlak van taalvaardigheid Nederlands. In de Brusselse scholen bleek dat 68 % te zijn. Voor het schooljaar 21-22 steeg dat percentage tot 75 % voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Daar hebben we tot dusver geen verklaring voor.

Laten we de cijfers wat meer analytisch bekijken. Voor het schooljaar 2021-2022 steeg het aantal kleuters met een groene code. Deze kleuters kunnen met de basisaanpak voldoende evolutie doormaken op vlak van taalontwikkeling doorheen de derde kleuterklas. Dat steeg van 68,5 % naar 75,4 %. Dat is dus een substantiële verhoging.

Het aantal kleuters met code oranje, dat zijn kleuters die mogelijk extra ondersteuningsmaatregelen nodig hebben om voldoende evolutie door te maken op het vlak van taalontwikkeling in de derde kleuterklas, daalde van 23,6 % naar 16,9 %. Ook dat is een goede zaak.

Dan zijn er de kleuters met code rood. Zij hebben waarschijnlijk intensieve extra ondersteuningsmaatregelen nodig om voldoende evolutie door te maken op het vlak van taalontwikkeling in de derde kleuterklas. Dat daalde eveneens, weliswaar lichtjes van 7,9 % naar 7,7 %.

Helaas hebben we geen gegevens over de deelnemende scholen.

De resultaten van de taaltest worden gebruikt om het taalbeleid en de taalbegeleiding op individueel niveau, klasniveau en schoolniveau te optimaliseren. Scholen ontwikkelen op basis van deze en andere resultaten taalintegratietrajecten op maat van hun klas en individuele leerlingen.

De vastgestelde tekorten op het vlak van taalvaardigheid bij jonge kinderen kunnen het best in de klas aangepakt worden. Het instrument zelf stuurt hier ook duidelijk op aan: het biedt concrete handvatten, zoals een praktijkgids, en zit ingebed in een bredere beeldvorming van het kind. Een kind is meer dan taal alleen, ook al is taal belangrijk. In deze praktijkgids biedt men taalondersteuning in het kleuter, lager en secundair onderwijs. Dit zijn concrete instrumenten die wetenschappelijk zijn onderbouwd.

Onze Brusselse scholen ontwikkelen een actief ouderbeleid vanuit de principes van een gelijkwaardig partnerschap. Via individuele en collectieve oudercontacten,

schoolpoortcontacten, openklasmomenten enzovoort gaat de school in interactie met de ouders. In dit ouderbeleid is er ook aandacht voor de onderwijsondersteunende rol van ouders. Concreet krijgen ouders tips en ondersteuning om de schoolloopbaan van hun kinderen te begeleiden. In het vakjargon wordt dit omschreven als parenting, namelijk het creëren van een stimulerende leeromgeving thuis. Wat betekent dit? Bijvoorbeeld interesse tonen voor de school, een rijk taalaanbod in de moedertaal, in een rustige studeerplek voorzien, het kind aanmoedigen om huiswerk te maken, het kind laten participeren aan een Nederlandstalig vrijetijdsaanbod...

De scholen, Brede Scholen, maar ook andere projecten helpen ouders in hun zoektocht om voldoende taalkansen te creëren voor hun kinderen.

Ook het Huis van het Nederlands ondersteunt scholen via het aanbieden van infovergaderingen en taallessen op scholen voor anderstalige ouders. Het organiseert eveneens conversatie-activiteiten voor ouders, die dan kunnen oefenen met elkaar en met iemand van het Huis van het Nederlands.

Daarnaast is er voor de meest kwetsbare doelgroep het scholenproject Ligo Brusselleer met het project 'Welkom in de klas', dat zich richt tot ouders van kinderen in de kleuterschool en het eerste leerjaar. Op een vaste dag in de week komen ouders een half uur met hun kind meespelen in de klas. Ze doen samen een taalstimulerende activiteit in hun thuistaal met als doel ouders te betrekken bij de klas, ouders bewust te leren omgaan met taalstimulering en de relatie tussen de leerkracht en de ouders te versterken. Het 'Welkom in de klas'-project is voor ouders een opstap om nog meer in te zetten op hun onderwijsondersteunende rol. Een belangrijk element daarbij kan ook zijn zelf Nederlands leren.

Een volgende punt is de rol van het Onderwijscentrum Brussel. Zoals meermaals aangehaald in zowel commissies als plenaire zittingen, ondersteunt het OCB scholen bij de afname, de interpretatie van de testresultaten en de ontwikkeling van taalintegratietrajecten die zo precies mogelijk inspelen op de vastgestelde noden bij de leerlingen. In het OCB-team zijn er ook een aantal medewerkers die gespecialiseerd zijn in taalscreening en taalintegratie. Zoals jullie allicht weten, hebben we een lange traditie in taalscreening. We organiseerden de Koalataaltesten al alvorens ze verplicht werden.

Leerlingen die op basis van de taalscreening een taalintegratietraject Nederlands moeten volgen, genereren extra middelen van het Vlaamse niveau voor scholen in de vorm van extra zorguren. De scholen moeten de uren die zij hiervoor toegekend krijgen, inzetten om leerlingen te ondersteunen bij de taalintegratietrajecten. Scholen kunnen, als zij dat wensen, ondersteund worden door het OCB, wat op grote schaal gebeurt. De ondersteuning die het OCB biedt, is altijd complementair aan de ondersteuning die scholen kunnen bieden met de reguliere ondersteuning. Vorig schooljaar vroegen negentien scholen extra ondersteuning aan. Dit schooljaar gaat het over tweeëntwintig scholen. Die ondersteuning staat los van de normale ondersteuningstrajecten van het OCB. Dit betreft de extra verdiepende ondersteuning. Naast de scholen die hier expliciet een vraag over stelden, ondersteunt de OCB-begeleider de scholen natuurlijk ook op basis van ad-hocvragen met betrekking tot dit thema.

Ten slotte, is de test in het leven geroepen om leerlingen die signalen van taalachterstand vertonen, te ondersteunen in hun taalontwikkeling. Ik ben ervan overtuigd dat ouders

bestrafen omwille van het taalniveau van hun kind niet enkel contraproductief is, maar ook van weinig wetenschappelijk inzicht getuigt. Ik sluit me dus zeker niet aan bij die aanpak.

Een aanvullende vraag betreft de meertaligheidsstimulering in onze scholen. Wij hebben recent een aantal projecten goedgekeurd van een dertigtal scholen die zich hadden ingeschreven om extra in te zetten op meertaligheid – altijd in het verlengstuk van het Nederlands als basistaal. Er is nooit een tegenspraak. Het is een continuüm en er is complementariteit. Op vraag van de Raad kan ik het overzicht van de scholen en de projecten aan de raadsleden bezorgen.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Het Nederlands is zeer belangrijk. Er zijn geen wetenschappelijke studies nodig om te weten dat, wanneer leerlingen in een Nederlandstalige school onvoldoende actief en passief het Nederlands beheersen, het niet mogelijk is om wiskunde, aardrijkskunde of geschiedenis te leren. Het is van essentieel belang dat de leerlingen voldoende Nederlands kennen om de lessen te kunnen volgen. Daarom pleit het Vlaams Belang al jaren voor een systeem van taalbadklassen om de kennis van het Nederlands bij te spijkeren van de kinderen die onvoldoende de lessen kunnen volgen, zodat ze meekunnen met de rest van de klas. Dat is in het belang van de rest van de klas, maar zeker in het belang van de kinderen die de lessen niet goed kunnen volgen.

We hebben deze week in Luxemburg gezien hoe dat daar wordt aangepakt. Kinderen die taalkundig de lessen niet kunnen volgen, worden uit de klas gehaald. Dat is niet stigmatiserend. Het is geen straf, integendeel, de taalkennis van de kinderen wordt bijgewerkt, hetzij het Frans, hetzij het Duits, in om het even welke volgorde. Het is een zeer arbeidsintensieve aanpak.

Collegelid Sven Gatz: Dat gebeurt ook al heel lang in het Nederlandstalig onderwijs.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): De vraag is of het voldoende gebeurt. Ligt de lat voldoende hoog? In Luxemburg hebben we gezien dat dit zeer arbeidsintensief is. De leerlingen stromen pas in wanneer ze een voldoende hoog niveau hebben bereikt om mee te kunnen met de rest van de klas. Dat is uiteraard in het belang van alle partijen. Het is in het belang van de reguliere leerkracht, die op die manier kan lesgeven aan leerlingen die allemaal op hetzelfde niveau zitten. Het is ook in het belang van elke leerling.

Een collega verklaarde zopas dat de kennis van het Nederlands niet de heilige graal is. Ik mag toch wel hopen dat ouders hun kinderen naar een Nederlandstalige school sturen met een bepaald doel. Een van die doelstellingen is toch dat de kinderen het Nederlands zouden leren.

Ten slotte, vraag ik om deze zaak niet alleen vanuit het oogpunt van de anderstalige leerlingen te bekijken, maar ook vanuit dat van de Nederlandstalige leerlingen. Die laatsten zijn er niet bij gebaat dat een aantal leerlingen moeilijk kunnen volgen in de klas, omdat ze onvoldoende taalvaardig zijn. Het is in ieders belang dat op tijd wordt ingegrepen.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Het was inderdaad een zeer interessant bezoek in Luxemburg, dat op mijn suggestie heeft plaatsgevonden. De Luxemburgse minister van Onderwijs vertelde ons overigens dat u er een jaar eerder op bezoek was geweest, omdat u dezelfde interesse had in hun omgang met meertaligheid.

Luxemburg zet in op intensieve begeleiding. Het is er nog complexer dan bij ons, omdat er Luxemburgs, Frans en Duits wordt gesproken. Er zijn natuurlijk andere oplossingen denkbaar, die we ook van Luxemburg kunnen leren, zoals een verlaging van de leerplicht. In Luxemburg is er leerplicht vanaf vier jaar. De kleuterparticipatie is er groot en zelfs de kinderopvangparticipatie (*‘éducation précoce’* genoemd). 98 % van de kinderen in Luxemburg begint vanaf twee of drie jaar omzeggens aan een soort van paleoschoolse carrière. Dat zou ook een optie kunnen zijn, maar dan moeten we de Grondwet veranderen, wat niet zo eenvoudig is.

Bepaalde collega's maakten een aantal vreemde redeneringen. Uit alle wetenschappelijke studies blijkt inderdaad dat een sterke talenkennis van gezinnen, ook als dat in de moedertaal is, bevorderlijk is voor de kinderen, die dan ook taalsterk genoeg zijn om andere talen te verwerven. Dan wordt evenwel beweerd dat we taalsterke gezinnen niet mogen straffen, omdat ze onvoldoende Nederlands zouden kennen. Als de kinderen uit taalsterke gezinnen ook snel het Nederlands verwerven, zullen ze evenwel geen slechte resultaten halen op de Koalatesten. Dan is er geen enkel probleem. Als talenkennis wel een probleem is of als de kennis van het Nederlands om het even welke reden onvoldoende is om een schoolcarrière goed aan te vatten, moeten we de ouders durven zeggen dat, wanneer ze zelf iets niet aan hun kinderen kunnen geven, ze zich moeten engageren om het elders te gaan zoeken. Men moet dan thuis geen gebroken Nederlands met de kinderen spreken. De ouders moeten worden geëngageerd om hun kinderen aan het Nederlands bloot te stellen. Het gaat dan over de scouts, het vrijetijdsaanbod en wat er in Brussel op dit vlak al gebeurt.

Je lost niet alle problemen op met taal, maar taalproblemen en de gevolgen van taalproblemen los je wel op met taal.

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Er moet me iets van het hart. Het klopt dat ook in het Nederlandstalig onderwijs extra ondersteuning wordt geboden, maar dat is overduidelijk onvoldoende. 25 % van de kinderen in Brussel beheerst immers onvoldoende het Nederlands. De oplossing moet evenwel niet alleen van de scholen komen. Ouders denken te veel dat onderwijs, opvoeding en kansen geven enkel en alleen een zaak is van de school. Ik geloof dus sterk in een wortel-stokbeleid. De wortel zijn de incentives, aanmoedigingen, de vele kansen die gegeven worden. U hebt er een aantal opgesomd: al spelenderwijs de taal verwerven enzovoort.

We moeten evenwel durven vaststellen dat een aantal mensen de geboden kansen niet grijpen. Dat is ook het geval voor tewerkstelling en toeleiding naar werk. Er bestaan heel wat opleidingsmogelijkheden en er is intensieve begeleiding, maar een aantal mensen zijn blijkbaar werkonwillig. Zij moeten extra gemotiveerd en gesanctioneerd worden. Dat is dan de stok van het wortel en stok beleid. cd&v heeft zich tegen financiële bestraffing via de kinderbijslag verzet, hoewel ik eigenlijk wel gewonnen ben voor financiële sancties. Als mensen de geboden kansen niet grijpen, is dat het laatste middel, maar in dit dossier vonden ikzelf en mijn partij het niet zo'n goed idee. Je treft daarmee immers niet de ouders, maar de kinderen. Als je financieel sanctioneert via de kinderbijslag – een idee van de N-VA en Vooruit –, dan tref je in se de kinderen.

We zijn evenwel zeker voorstander van een meer doorgedreven wortel en stok beleid, niet alleen in het onderwijs maar op tal van maatschappelijke vlakken. We moeten er alleen voor

opletten dat we de kinderen, die vaak weerloos zijn en afhankelijk zijn van de keuzes van de ouders, niet nog extra treffen.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Het bezoek in Luxemburg was inderdaad inspirerend. De resultaten zijn er indrukwekkend. Zo wordt er voortdurend gemonitord hoe de leerlingen vaardig zijn met de taal. Dat gebeurt dus niet alleen met formele testen. Ook het lesprogramma wordt grondig aangepast.

Een ander punt is het gemiddelde aantal leerkrachten. In de school die we hebben bezocht, was er een leerkracht per zestien leerlingen. Dat biedt natuurlijk andere mogelijkheden.

Brussel zit wel op dezelfde lijn en werkt volgens dezelfde logica. Ik was blij te horen dat het collegelid en de meerderheid op die lijn staan. We willen dus niet bestraffend optreden, wat ook nooit de bedoeling van de Koalatest was. Dat is wetenschappelijk niet te verdedigen. Met een wortel en stok beleid worden de kinderen gestraft. In een situatie die nadelig is voor de kinderen, wordt dan een extra straf opgelegd voor keuzes die volgens sommigen door de ouders verkeerd zijn gemaakt. Die logica gaat niet op en wordt door geen enkel wetenschappelijk inzicht onderbouwd. Ik ben heel blij dat het College op dat vlak de juiste keuze maakt.

De heer Jan Busselen (PVDA): Ik ben gerustgesteld dat u bevestigt dat u de test niet ziet als een punitief middel en dat u zich niet achter de idee schaaft dat taalachterstand kan worden weggewerkt door ouders te straffen. Ik wil het OCB, het Huis van het Nederlands en alle initiatieven die worden genomen, feliciteren voor de inspanningen die er worden gedaan om taligheid te versterken.

Er wordt gesproken over gerichte individuele taallessen in Luxemburg. Dat gebeurt in Brussel ook, maar vaak nog te weinig. Op dat punt is meer mogelijk. Zelf heb ik lang als leerkracht in de klas gestaan. De klas telde twaalf tot dertien leerlingen. Daarin kun je meer individueel groepsgericht lesgeven en bepaalde leerlingen beter ondersteunen dan in een klas van vijftientig leerlingen. Wij blijven er dus voor pleiten om die achterstand weg te werken, want de collega's verklaren dat we niet naar de school mogen kijken en impliciet niet naar de politiek, maar naar de ouders, die gesanctioneerd moeten worden. Zoals de heer Arnaud Verstraete stelt, is er geen wetenschappelijk bewijs daarvoor, maar het is ook vreemd om in de huidige schoolcrisis, met een gebrek aan scholen en leerkrachten, de ouders met de vingers te wijzen.

Er bestonden 6 meertalige schoolprojecten. Misschien moeten we daar toch nog eens terug naar kijken.

Mevrouw Hilde Sabbe (one.Brussels-Vooruit): Ik ben heel blij dat het College geen heil ziet in bestraffing als ultiem redmiddel. Sommige collega's wijzen op de verantwoordelijkheid van de ouders, maar het is altijd beter om te zoeken naar de oorzaken waarom ouders geen Nederlands kennen dan om onmiddellijk te straffen. Ik verwijs naar mevrouw Bianca Debaets, die zei dat er verschillende redenen zijn waarom ouders thuis geen Nederlands spreken. Ze kunnen analfabeet zijn, kinderen kunnen leerstoornissen hebben, waardoor de verwerving van het Nederlands minder vlug gaat, dus het is altijd beter om te kijken naar de oorzaken, in plaats van onmiddellijk te straffen. Ik ben blij dat collegelid Sven Gatz dat standpunt deelt.

De heer Pepijn Kennis (Agora): Ook ik ben tevreden over het antwoord van het collegelid. Het kan niet de bedoeling zijn om te bestraffen, vooral omdat de sociale component meer doorweegt als de thuistaal. Het gaat niet zozeer of er thuis Nederlands wordt gesproken, maar wel of ouders gestudeerd hebben of tijd hebben voor hun kinderen. Dat maakt het nog erger om het kindergeld te willen verminderen. Dan worden deze mensen dubbel gestraft. Zij hebben het sociaaleconomisch en vermoedelijk dus ook financieel al niet zo gemakkelijk en het verminderen van het kindergeld komt dan zeker niet ten goede van de kinderen. Gelukkig denkt het College niet in die richting.

De ondersteuning van het OCB en het Huis van het Nederland lijkt mij zeker waardevol, maar het lijkt mij vooral belangrijk om het beroep van leerkracht te valoriseren. Dat ligt natuurlijk buiten de bevoegdheid van het collegelid. Maar als meer dan 20 kleuters door een leerkracht ondersteund moeten worden, dan is dat wel heel moeilijk. Het is dus vooral daar dat er werk aan de winkel is.

Collegelid Sven Gatz: We vergelijken de resultaten uit de Koalatest met die van Antwerpen en Gent. Zij hebben respectievelijk 29 en 24 % kleuters met taalachterstand. Dan is de 25 % in Brussel toch niet zo slecht. Ons buikgevoel zou zeggen dat het in Brussel toch veel meer zou zijn. We zitten echter lager dan Antwerpen. Het is geen wedstrijd. Het gaat over kinderen en kansen in het leven. Ik veronderstel dat we lager zitten, omdat we al veel langer met taalremediëring bezig zijn. Ooit hebben we de keuze gemaakt om anderstalige kinderen in onze scholen toe te laten. Er blijft veel werk aan de winkel en we moeten waar het kan onze inspanningen nog verdiepen, maar de leerkrachten en de ondersteuners van het OCB halen in Brussel in de gegeven omstandigheden goede resultaten. Uiteraard kan en moet het nog beter.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): We hebben het vandaag gehad over de kleuters die zullen instromen in het lager onderwijs, maar het is minstens zo belangrijk om eens te evalueren wat de kennis van de taal is op het einde van het lager en secundair onderwijs. De essentie is natuurlijk de vraag of we de slechte situatie in de kleuterschool kunnen ombuigen in de volgende leerjaren. In Luxemburg bleek dat leerlingen op het einde van het secundair onderwijs voldoende drietelig zijn om naar de arbeidsmarkt te kunnen trekken. Als we bij ons in sommige Nederlandstalige scholen in het 6de leerjaar of 6de middelbaar gaan kijken, dan kunnen ze nog niet op een verstaanbare manier een tekst in het Nederlands voorlezen. Ook daar is dus nog werk aan de winkel en is een te groot optimisme misplaatst.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Niemand heeft de bedoeling om ouders die slecht scoren op de Koalatest te bestraffen of om ouders te bestraffen omdat ze thuis met hun kinderen geen Nederlands spreken. Op de schooltoeslag wordt ook een korting toegepast als kinderen onvoldoende dagen naar de kleuterschool gaan. Als we vaststellen dat kinderen slecht scoren op de Koalatest, moet er in gesprek gegaan worden met de ouders. Dan moeten we bekijken of zij inspanningen doen om bij te spijkeren. Als ze dat zelf niet kunnen, moeten ze elders naar alternatieven zoeken, zodat de kinderen voldoende vooruitgang boeken. Gaan de ouders in op een aanbod vanuit de school? Als men daarna ook geen blijk geeft van bereidheid om extra inspanningen te leveren, zou er beslist kunnen worden om een korting toe te passen. Dat is dus nooit op basis van enkel een test en ook niet omdat de ouders geen Nederlands spreken.

– *Het incident is gesloten.*

Voorzitter: mevrouw Hilde Sabbe

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O., art. 59)

Het stijgende aantal leefloonstudenten

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Uit cijfers die de federale overheidsdienst Maatschappelijke Integratie in de eerste helft van december 2022 bekendmaakte, blijkt dat het aantal leefloonstudenten in Vlaanderen met meer dan de helft gestegen is tijdens de voorbije 5 jaar.

Als oorzaak halen verschillende experts de opeenvolgende crisissen van de afgelopen jaren aan, maar ook het feit dat steeds meer lokale besturen het leefloon als hefboom durven gebruiken om jongeren een diploma te kunnen laten behalen.

Hoe is de situatie in Brussel? Beschikt het collegelid over cijfers die kunnen duiden hoeveel studenten aan de Nederlandstalige hogeronderwijsinstellingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een leefloon ontvangen? Zijn er parameters die we in acht moeten nemen, zoals de leeftijdscohort of de thuistaal van de studenten? Is er een verschil tussen meisjes en jongens? Hoeveel leefloonstudenten ronden hun studies succesvol af?

Welke maatregelen neemt het College om de leefloonstudenten aan de Nederlandstalige hogeronderwijsinstellingen in ons Gewest zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen? Op welke manier wordt hieromtrent overlegd en samengewerkt met de OCMW's en de Vlaamse Gemeenschap? Op welke manier wordt hieromtrent overlegd en samengewerkt met relevante instellingen, zoals bijvoorbeeld de sociale kruideniers? Welke specifieke acties en middelen worden er hiervoor vrijgemaakt en welke taakverdeling wordt hierbij gehanteerd door de verschillende betrokken actoren?

Collegelid Sven Gatz: We hebben de Brusselse hogeronderwijsinstellingen bevraagd over deze aangelegenheid. Zij geven allen aan dat ze niet over gegevens beschikken over het aantal leefloonstudenten die bij hen zijn ingeschreven. Daar geven ze verschillende redenen voor.

Studenten die in Brussel ingeschreven zijn en die een leefloon ontvangen, krijgen dat leefloon van het OCMW waar de student gedomicilieerd is. Studenten die in Brussel studeren, kunnen dus een leefloon van een van de 581 Belgische gemeentes ontvangen.

Studenten die bij de sociale dienst van hun hogeschool of universiteit aankloppen, ontvangen daarom niet altijd een leefloon. Andersom vragen studenten die een leefloon ontvangen, niet altijd hulp aan de sociale dienst van hun hogeronderwijsinstelling.

We betwijfelen ten eerste dat de OCMW's deze informatie zouden ter beschikking stellen aan derden. Het gaat namelijk over informatie die behoort tot de privésfeer en onderhevig is aan GDPR-regelgeving.

En zelfs als we de gegevens zouden krijgen, dan weten we nog niet zeker of deze studenten aan een Nederlandstalige hogeronderwijsinstelling in Brussel zijn ingeschreven en hebben we

nog geen zicht op thuistaal of studievoortgang.

Daar hebben de hogeronderwijsinstellingen zelf wel informatie over, maar op basis van geanonimiseerde gegevens (zoals het GDPR-gewijs moet), kunnen die niet aan elkaar worden gekoppeld.

Studenten die hulp nodig hebben, kunnen terecht bij de sociale dienst van de hogeronderwijsinstelling waar ze zijn ingeschreven. Studenten kunnen er terecht voor info, advies en begeleiding omtrent alle mogelijke aspecten van het studentenleven: praktische informatie zoals huisvesting, financiële vragen rond kinderbijslag of studiebeurs, emotionele en relationele problemen, uitleg rond het studentenstatuut, informatie voor jobstudenten, enzovoort. Deze diensten worden daartoe gefinancierd vanuit de Vlaamse overheid.

Samen met de Vlaamse overheid investeert de VGC eveneens in de vzw Brik, de servicedesk voor studenten in Brussel. Brik zorgt samen met de Nederlandstalige hogeronderwijsinstellingen voor de studenten. Zij kunnen bij Brik terecht voor huisvesting, mobiliteit, stadsleven en rustige studeerplekken.

Daarnaast wil ik er eveneens op wijzen dat ook binnen de GGC verschillende initiatieven worden genomen om personen met financiële moeilijkheden, bijvoorbeeld via sociale kruidenierswinkels voedsel en hygiëneproducten aan te bieden tegen lagere prijzen dan in de supermarkten. Sommige sociale kruidenierswinkels zijn voorbehouden aan gebruikers van het OCMW of sociale diensten. Dus ook leefloonstudenten kunnen hier een beroep op doen.

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Ik begrijp dat deze gegevens privacygevoelig zijn.

De sociale diensten moeten toch kunnen zien of er al dan niet sprake is van een enorme toename van het aantal vragen? Dat was mij niet helemaal duidelijk op basis van het antwoord. Misschien is er geen grote toename, des te beter. Gaven de sociale diensten niet aan dat zij een enorme stijging zien van het aantal studenten dat financieel het hoofd niet meer boven water kan houden? Door de opeenvolgende crisissen krijgen ook veel ouders het moeilijker.

Collegelid Sven Gatz: Ik stel voor dat ik die informatie bij de diensten opvraag, zodat ik een beeld kan geven van de evolutie van het aantal vragen. Wanneer ik die informatie heb gekregen, zal ik die aan de Raad bezorgen.

- *Het incident is gesloten.*

Inclusiviteit van schoolteams in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): *De Standaard* publiceerde recent een artikel op basis van cijfers die werden opgevraagd door Vlaams parlements lid Loes Vandromme. Daaruit bleek dat de lerarenkamers in Vlaamse scholen niet inclusief zijn voor mensen met een beperking. Uit de opgevraagde cijfers bleek dat er slechts 200 personen met een handicap actief zijn in het Vlaams onderwijs, op een totaal van 16.000 werknemers. Ik was daar erg door verrast.

Uiteindelijk hebben we allemaal een of andere vorm van beperking. Er zijn natuurlijk beperkingen die extra ondersteuning vragen. Wanneer die wordt geboden, kunnen mensen met een beperking zeer goede leerkrachten, directieleden of ondersteunende personeelsleden zijn. Alleen al vanuit maatschappelijk oogpunt moeten we daar iets aan doen. Gezien het lerarentekort is het ook belangrijk om de inclusiviteit verder uit te bouwen en iedereen de kansen te geven die hij of zij verdient.

Hoe staat het met de inclusiviteit in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel? Ik denk daarbij aan het aantal mensen, maar ook aan het soort beperking en het onderwijsniveau. Zijn er bepaalde tendensen vast te stellen? Is er bijvoorbeeld een toename, waaruit blijkt dat mensen met een handicap steeds vaker de weg vinden naar het onderwijs? Biedt de VGC ondersteuning aan?

Is het collegelid in gesprek met actoren uit het veld omtrent dit dossier? Welke actoren worden daarbij betrokken? Welke knelpunten zijn er, waardoor mensen met een beperking geen vlotte doorstroming naar het onderwijs vinden?

Ging het collegelid hierover reeds in gesprek met de bevoegde Vlaamse minister? Ik neem aan dat hij wel even schrok toen hij de cijfers zag. Hopelijk is hij bereid daar iets aan te doen. Welke acties of maatregelen werden er overeengekomen?

Welke bijkomende maatregelen kan het collegelid zelf nemen? Welke budget trekt hij uit om de lerarenkamers een weerspiegeling van onze samenleving te maken?

Collegelid Sven Gatz: Vooraleer ik de vragen beantwoord, wil ik graag nog het volgende meegeven. In het kader van inclusiviteit kan de term ‘beperking’ heel veel ladingen dekken. Het kan gaan over slechthoortheid of blindheid, slechthorendheid of doofheid, of beperkte mobiliteit. Dat zijn beperkingen die het meest voor de hand liggen, maar de term kan ook verwijzen naar mensen met dyslexie, MS, muco, CVS of ADHD. Niet alle aandoeningen zijn zichtbaar en niet elk personeelslid wenst daarover te communiceren. Dit maakt dat niet alle gegevens terug te vinden zijn in de personeelsdatabanken.

Wat betreft het aantal mensen met een beperking in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, kan ik meegeven dat het personeelsbeheer van de leerkrachten bij de onderwijsadministratie van de Vlaamse Gemeenschap ligt. Wij hebben geen toegang tot deze databanken. Zoals mevrouw Bianca Debaets zelf aangaf, hebben wij momenteel weet van een klein aantal personen. Om de privacy van de mensen die in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel tewerkgesteld zijn te waarborgen, is de Vlaamse administratie niet geneigd om deze gegevens vrij te geven. Ik kan me inbeelden dat collega's van mevrouw Bianca Debaets in het Vlaams Parlement wel geografisch afgebakende vragen kunnen stellen. Misschien kunnen zij daardoor meer gegevens verkrijgen.

Ik kan wel verwijzen naar een antwoord van toenmalig Vlaams minister Hilde Crevits, bevoegd voor Werk, op een schriftelijke vraag in 2021 over de Vlaamse ondersteuningspremie (VOP). De VOP compenseert bij een werkgever – zowel scholen als privéwerkgevers – de eventuele extra kosten of lagere productiviteit die de beperking van een werknemer met zich meebrengt. De werknemer in kwestie moet wel in Vlaanderen gedomicilieerd zijn en de beperking bij de VDAB hebben laten registreren. Aangezien 90 % van onze leerkrachten in Vlaanderen is gedomicilieerd, is de referentie relevant. Voor

werkgevers van personeelsleden in het Nederlandstalig onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden aantallen per kwartaal weergegeven. In 2018 hebben per kwartaal maximaal zes werkgevers in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel een VOP-premie aangevraagd. In 2019 en 2020 waren er per kwartaal maximaal 4 aanvragen. Dit zijn beperkte cijfers, een breder beeld hebben we op dit ogenblik niet.

We hebben uiteraard wel zicht op de personeelsleden van de onderwijsinstellingen waarvan de VGC de inrichtende macht is. Binnen Kasterlinden (buitengewoon secundair onderwijs, buitengewoon basisonderwijs en het internaat) en Zaveldal hebben vijftien personeelsleden een beperking, op een personeelsbestand van 269 personen. Het gaat om personeelsleden met een gehoorstoornis, een visuele beperking of een leerstoornis. Om hun privacy te waarborgen wordt hun functie niet vrijgegeven. Ook hier geldt dat personeelsleden niet verplicht zijn om een beperking te melden.

Het ondersteuningsteam van Kasterlinden staat in voor alle types ondersteuning in het regulier onderwijs. Alle types zijn weerspiegeld in het personeelsteam, maar niet elke beperking vraagt om specifieke hulpmiddelen. Om de privacy te respecteren hoeven personeelsleden dit niet aan te geven. Er kan dus geen exact aantal worden meegegeven. Op dit moment zijn er een aantal personeelsleden die een leerstoornis of autisme hebben, of hoogsensitief of slechtziend zijn. Tot vorig schooljaar werkte er ook iemand met een assistentiehond. In het verleden waren er enkelen met een motorische of een auditieve beperking.

Wat de vragen betreft over gesprekken met de actoren en de bevoegde ministers voor Werk en Onderwijs, geef ik mee dat de regelgeving omtrent de aanstelling van personeelsleden van schoolteams bij de Vlaamse overheid ligt, evenals de tegemoetkoming voor de werkgever. Het spreekt voor zich dat alle maatregelen die we willen uitrollen om het beroep van leerkracht aantrekkelijk te maken, zonder onderscheid te maken, van toepassing zijn op alle leerkrachten. Daar komt nog bij dat de aanstelling van personeelsleden onder verantwoordelijkheid valt van de inrichtende machten.

We volgen daarnaast de geldende regelgeving inzake toegankelijkheid van gebouwen voor mensen met een beperking in het kader van renovatie, uitbreiding of nieuwbouwprojecten die door de VGC worden gefinancierd. In elke overeenkomst wordt opgenomen: *“Het bouwproject voldoet aan de fysische en financiële normen zoals gehanteerd door de Vlaamse Gemeenschap en aan de normen op vlak van energie, toegankelijkheid e.a. zoals gesteld door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.”* Dit houdt onder meer in dat men bij nieuwe of gerenoveerde infrastructuur rekening moet houden met minder mobiele personen en met blinden en slechtzienden.

De VGC neemt in haar rol als inrichtende macht een voorbeeldfunctie op in haar scholen.

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Ik begrijp dat het collegelid geen rechtstreekse toegang heeft tot de databanken van de Vlaamse overheid. Waarom geeft men echter de gegevens niet wanneer daarom wordt gevraagd? Heeft dat terug met de GDPR-wetgeving te maken? Het is natuurlijk niet de eerste keer dat het collegelid informatie zou opvragen bij de Vlaamse overheid.

Echte cijfers hebben we niet, hoogstens een aantal indicaties zoals de vermelde premies. Het aantal is verwaarloosbaar. Zes, of zelfs maar vier werknemers vroegen de premie aan. Daar is

volgens mij nog werk aan de winkel. Het collegelid heeft gelijk door te stellen dat de overheid zelf een voorbeeldfunctie heeft. Het is wellicht niet toevallig dat er bij Kasterlinden wel mensen met een beperking actief zijn. Het zou goed zijn indien dit in het reguliere onderwijs ook het geval is. Mensen met een beperking hebben veel troeven en talenten, die vaak onderbenut zijn. We moeten zoeken naar middelen om die mensen aan te trekken. Misschien zijn campagnes daarover wel zinvol.

Collegelid Sven Gatz: Wij stellen regelmatig vragen aan de Vlaamse administratie. In sommige gevallen krijgen we de gegevens snel, in andere kan het trager gaan. Soms krijgen we geen informatie wegens de GDPR-regelgeving. Ik zal de vraag nog eens opnieuw stellen. Daarnaast suggereer ik om via een collega in het Vlaams Parlement, al dan niet via een schriftelijke vraag, de vraag voor het geografisch afgebakend gebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te stellen. Misschien kan daar wel geaggregeerd op worden ingegaan. Ik begrijp dat administraties een bepaalde voorzichtigheid aan de dag leggen inzake de GDPR-regelgeving. Mogelijk is men soms te voorzichtig. Ik zal de vraag stellen of men geanonimiseerde gegevens kan en wil geven. Soms vergt het wat meer tijd om informatie op te leveren.

- *Het incident is gesloten.*

Toename van het lerarentekort in het Brusselse onderwijs

De heer Jan Busselen (PVDA): Op 15 december 2022 stond een zoveelste artikel in *Bruzz* over het lerarentekort in Brussel. Experts en directeurs trekken aan de alarmbel. We konden lezen: “De overheid moet dringend voor oplossingen zorgen om het tekort aan onderwijzend personeel aan te pakken. Lukt dat niet? Sluit de school.” Dit getuigt mevrouw Ann Martin, directeur onderwijs aan de Odisee hogeschool.

Deze ochtend kwam het onderwerp toevallig opnieuw aan bod. Onderwijsexpert Dirk Van Damme zei op *Radio 1* dat er eigenlijk genoeg leerkrachten zijn, maar dat de concurrentielogica tussen de netten voor inefficiëntie zorgt. Met specifieke richtingen proberen scholen leerlingen te lokken. Vaak wordt er gesteld dat concurrentie tot meer efficiëntie leidt, maar hier is het omgekeerde waar.

Ondertussen vallen leerkrachten uit of kiezen ze voor een andere baan. Vaak staan leerkrachten voor de klas zonder over het juiste getuigschrift te beschikken. Het collegelid zet in op zijinstromers en vrijstellingen voor de opleiding van deze nieuwe leraren. Ouders blijven zich echter zorgen maken. Er zijn leerlingen die dit jaar nog geen Frans of wiskunde hebben gehad, of die al maanden vroeger thuiskomen en later vertrekken. Twaalf- of dertienjarige kinderen die thuis zitten, hebben vaak nog niet de discipline om zelf aan de slag te gaan. Veel ouders kunnen niet altijd thuisblijven voor die kinderen. Zo worden de meest kansarme gezinnen geraakt. Deze week nog werd een rechts politiek idee gelanceerd om de ouders te bestraffen.

Hoe evalueert u het lerarentekort in het lager, het middelbaar en het kleuteronderwijs? Hoe evolueert de situatie? Hoeveel staat het met het actieplan dat vorig jaar is opgestart? Hoeveel leerkrachten zijn intussen in Brussel als zijinstromers aan het werk gezet? Is er een toename vastgesteld van het aantal jongeren dat de lerarenopleiding volgt?

Voorts breek ik een lans voor het oprichten van een lerarenplatform. Om een lerarenplatform op te richten zouden we de Grondwet moeten wijzigen. Dat is nu niet mogelijk en ook niet wenselijk. Brussel zou echter wel een coördinerende rol kunnen spelen en bijvoorbeeld opvolgen welke school Grieks onderwijst en welke school nood heeft aan een leraar Grieks. Graag hoor ik daarover eveneens uw mening.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Het lerarentekort is niet nieuw, het komt niet onverwacht en kent nu zijn hoogtepunt. We zien nu soortgelijke problemen in andere sectoren zoals bij de zorg, bij de politie op sommige plaatsen, De Lijn, de horeca en de bouw. In verschillende sectoren kampt men met grote uitdagingen. Het onderwijs is een geval apart omdat het een impact heeft op de lange termijn, de toekomst van onze kinderen.

Echter, wat te gemakkelijk wordt naar de overheid en de huidige minister van onderwijs gekeken alsof hij de enige verantwoordelijke is voor de situatie en de enige die het probleem op korte termijn kan oplossen. De problematiek is complex en kent vele oorzaken en zal heel wat verschillende oplossingen vergen. De inrichtende machten dragen immers ook hun verantwoordelijkheid op het vlak van planlast, leerplannen en hoe zij hun leerkrachten inzetten.

De grondwettelijke onderwijsvrijheid maakt ook dat sommige voorstellen om bijvoorbeeld leerkrachten over verschillende scholen heen te mutualiseren, wat een intelligente oplossing lijkt, als brute pech moeten worden weggezet. Daarbij stoot men op de onafhankelijkheid van de scholen, de koepels en de inrichtende machten die daartoe misschien niet willen overgaan. De overheid kan dat niet opleggen omwille van de onderwijsvrijheid.

Zo zijn er ook het M-decreet, de algemeen dalende onderwijskwaliteit en het dalend aanzien van de leerkrachten. De tijd waarin men de pet afnam als een leraar voorbijkwam ligt al een aantal decennia achter ons, al speelt dat allemaal mee. Het zal tijd kosten om de tanker te keren maar er worden wel degelijk maatregelen getroffen. Er werken genoeg mensen in het onderwijs, maar de vraag is of de prioriteiten niet verkeerd liggen en er wel voldoende mensen effectief voor de klas staan.

Zo wordt de anciënniteit die men bij de overstap van de privé naar het onderwijs kan meenemen, van nul naar tien jaar verhoogd voor 22 vakken. Twee ambten krijgen 400 euro netto per maand extra. De lerarenbonus wordt steeds vaker gebruikt om leerkrachten, die nog geen onderwijsdiploma hebben, tot drie uur betaald vrij te geven om de opleiding te volgen. Schooldirecties krijgen meer autonomie in hun personeelsbeleid en 20 % van de middelen die ze normaliter krijgen voor leerkrachtenuren kunnen ze omzetten en vrij besteden. Ook krijgen ze extra lesuren opdat leerkrachten zich beter zouden focussen op kennisoverdracht. Dat is ook een belangrijk punt. Leerkrachten moeten plezier beleven aan hun werk want een groot deel van de beginnende leerkrachten stromen bijna onmiddellijk weer uit.

We zien wel een toename van de inschrijvingen in de lerarenopleiding en een sterke toename van het aantal zijinstromers, vooral in Brussel, en 1.300 mensen hebben zich ingeschreven voor de lerarenbonus.

Kunt u ons cijfers van de evolutie in Brussel meedelen? Wat is het resultaat van de bevraging die de VGC in de scholen zou houden? Hoeveel openstaande vacatures en niet-vervangen langdurige afwezigheden zijn er geweest? Hoeveel directiefuncties staan er open? Wat is de

evolutie? In hoeveel scholen is de VGC en het OCB een specifieke werking in het kader van het lerarentekort gestart? Hoe verlopen de VGC projecten om het lerarentekort terug te dringen? Ik denk aan *Talent for Teaching*, hoe loopt dat project in Brussel?

De heer Pepijn Kennis (Agora): De Brusselse Burgerassemblee vraagt in verband met het lerarentekort de herwaardering van verschillende beroepen, waaronder leerkrachten. Misschien moet niet iedereen zijn hoed of pet niet afzetten als een leerkracht voorbijkomt, maar het beroep is aan herwaardering toe. In *De Standaard* lezen we dat er op zich wel voldoende voltijdse leerkrachten zijn, maar ze worden soms versnipperd ingezet in te kleine klassen, er is te veel planlast onder meer omwille van de te grote impact van de inrichtende netten die samenwerking soms tegenwerken. Reorganisatie zou nodig en mogelijk zijn. U beschikt misschien over weinig bevoegdheden ter zake, maar wel over invloed.

Ook zijinstromers en leerkrachten behouden is essentieel. Er circuleren voldoende verhalen, ook in mijn kennissenkring, van mensen die wel graag leerkracht willen worden en eraan beginnen, maar na een paar dagen al beseffen dat ze in zo'n malle molen terechtkomen dat ze er vroegtijdig mee stoppen. Dat is natuurlijk heel jammer. Het toont aan dat het beroep niet voldoende wordt gevaloriseerd, maar ook dat er een probleem is met versnippering en planlast.

Hierop hebt u misschien wel impact. Ik denk aan de Brusselpremie of aan projecten die collega's hier eerder hebben aangehaald. Hoever staat het met het lerarentekort in Brussel vandaag? Hoeveel zijinstromers zijn er ingestroomd en ook weer uitgestroomd? Welke discussies lopen er om het HR-statuuut van de Brusselse leraren te verbeteren zodat er meer instroom en minder uitstroom is, maar ook dat de uren van leerkrachten optimaler worden benut? Lopen er nog projecten om leraren te helpen zich beter te focussen op hun kerntaken?

Collegelid Sven Gatz: U weet dat we vanuit ons flankerend onderwijsbeleid binnen de perken van onze middelen al lang bezig zijn via het Onderwijscentrum Brussel om voor de aanvangsbegeleiding van jonge leerkrachten de nodige ondersteuning te bieden. Ik wil tegenspreken dat elke nieuwe leerkracht of zijinstromer of kersverse afgestudeerde van de universiteit aan zijn of haar lot wordt overgelaten, al gebeurt dat in sommige scholen misschien wel eens. De meeste scholen zetten een ervaren mentor in en trachten een fijne werkomgeving te creëren. Op het OCB komen ook heel wat leerkrachten af, en er zijn activiteiten na de uren. Er gebeurt dus wel degelijk van alles en dat heeft zeker ook effect.

We hebben vooral ingezet op zijinstromers, niet omdat zij de heilige graal zouden zijn – denk aan ons eerste debat hierover -, maar omdat dat op korte termijn de grootste winst oplevert om het aantal leraren op te krikken. Deze week hebben we onze derde infobeurs georganiseerd. Meer dan honderd mensen kwamen daar op af. En wie komt is ook almaar gericht gefocust op lesgeven. Dat is een goede zaak. De terugbetaling van studiegelden en het verhogen van de lerarenbonus zijn sinds kort ook operationeel gemaakt. Ons actieplan is uiteraard complementair gemaakt aan dat van de Vlaamse overheid en de meeneembaarheid van de anciënniteit is de belangrijkste hefboom om mensen vanuit een andere sector naar het onderwijs te loodsen.

Wat de vacatures aangaan, hebben we sinds begin januari 2023 315 niet-ingevulde vacatures. Dat aantal is vergeleken met de vorige jaren niet gestegen. Daarmee zijn we niet tevreden, maar de laatste jaren was er steeds een stijging. Daar moeten de niet-vervangen langdurig afweziggen worden bijgeteld, maar zij waren er voordien ook al. De stabilisering van het aantal

niet-ingevulde vacatures is te verklaren door de toename van de zijinstromers. Twee schooljaren geleden hadden we 268 zijinstromers, nadien 302 en vandaag zijn het er 412. Dus bieden de maatregelen die tot nu toe zijn getroffen zowel van de Vlaamse overheid als van ons, enig soelaas. We zetten daar dus verder op in omdat het de beste kansen biedt.

Op de middellange termijn gaat het natuurlijk om de lerarenopleiding en de instroom van de studenten. Daar is ook goed nieuws te rapen. In oktober van afgelopen nieuw academiejaar telden we 1.769 nieuwe inschrijvingen in de lerarenopleiding, een weliswaar bescheiden maar goede groei van 77 eenheden. De groei bevindt zich wel in het secundair onderwijs, waar zijinstromers gemakkelijker kunnen instromen. Voor het basisonderwijs is een lichte afname vastgesteld en dat is geen goed nieuws. Maar een stijging van het aantal studenten die aan een lerarenopleiding zijn begonnen is misschien de zwaluw die een lente aankondigt.

Een evaluatie van de net opgestarte maatregelen zoals de terugbetaling van studiegelden en de lerarenbonus, staat op de agenda maar ook met *Talent for Teaching* om leerlingen gericht aan te moedigen om voor het lerarenberoep te kiezen zijn we bezig. Ook is gestart met een project om leerlingen die voor het lerarentraject kiezen, op het vlak van taal- en studievvaardigheid in samenwerking met de Erasmushogeschool en Odisee, te ondersteunen.

We willen ook de puzzel oplossen die erin bestaat dat er wel genoeg onderwijsmensen zijn, maar er te weinig leraren voor de klas staan. Dit punt is vorige zomer aan de onderwijsnetten voorgelegd, met de vraag of zij bereid zijn met ons samen te werken. Ik denk aan het geval waarin twee scholen die dicht bij elkaar liggen uitwisseling van leraren als een mogelijkheid zien zitten. Er is een voorzichtige bereidheid uit voortgekomen. We nodigen hen opnieuw rond de tafel uit in het kader van de proeftuinen die dat punt hier en daar al mogelijk maken. De proeftuinprojecten waren voor de zomer ingediend, maar er is pas recent een goedkeuring voor gegeven. Het had te maken met koudwatervrees bij de syndicale organisaties. Ik begrijp dat ook. Vanuit een syndicaal oogpunt zou ik ook stellen dat men zo veel mogelijk goed opgeleide en goedbetaalde mensen voor de klas moet hebben. Vandaag is het echter alle hens-aan-dek. En die politiek voeren we ook, maar die voert nooit onmiddellijk en op alle vlakken resultaat op.

Ik wil met de bereidwillige en pragmatische koepels zoals we ze in Brussel ook kennen, opnieuw rond de tafel zitten, nagaan wat de proeftuinen opleveren, waar ze vandaag al kunnen werken en of we met hen een diepgaander samenwerkingsproject kunnen opzetten. Dat gebeurt volledig op basis van vrijwilligheid. We gaan na op welk vlak we zinvolle samenwerking kunnen inzetten. We boeken alleszins terrein, al is het verre van voldoende. We gaan verder de ingeslagen weg op met alle nodige creativiteit.

De heer Jan Busselen (PVDA): We zijn duidelijk in een alle-hens-aan-deksituatie beland, die niet eenvoudig is op te lossen. Positief is de bereidheid van de netten om samen te werken. Gebeurt dat parallel aan de lerarenplatforms? Ik veronderstel dat deze blijven bestaan, maar dat zich daarnaast een vorm van samenwerking ontwikkelt. We hopen dat dit concrete vormen zal aannemen. Dat het aantal zijinstromers stijgt is ook positief al blijft het jammer dat dit niet voor de lagere school geldt waar net meer ondersteuning nodig blijkt. Maar ook de nood in het secundair onderwijs zal gestaag verhogen naarmate leerlingen doorstromen naar het secundair onderwijs. Hopelijk stijgt het aantal zijinstromers, ook al krijg ik soms te horen dat zij een extra last vormen voor de leerkrachten die er al zijn. In deze crisissituatie zijn zijinstromers volgens mij toch een goede maatregel.

Ten slotte, zien we inderdaad personeelstekorten in de zorg, bij de politie en in de kinderdagverblijven. Er is een verpleegkundige voor zes patiënten. Dat is een van de laagste ratio's in Europa. Een kinderverzorgster moet zich over negen peuters ontfermen. Voormalig federaal minister van Volksgezondheid Maggie De Block voerde in 2017 een besparingsbeleid in de zorg. Mensen moeten langer werken maar we mogen volgens collega Gilles Verstraeten de overheid niet met de vinger wijzen. Deze problematiek is inderdaad complex maar de situatie waarin we ons bevinden, komt door het beleid.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Als het gaat om het lerarentekort wordt er te gemakkelijk enkel naar de overheid gewezen. De netten, koepels en vakbonden hebben echter ook een fundamentele verantwoordelijkheid. Zeker in een systeem met een zeer ruime onderwijsvrijheid. Het collegelid zegt terecht dat we alle handen aan de ploeg moeten slaan. Er wordt te vaak gesteld dat deze legislatuur en de minister de bron zijn van het probleem. Iedereen moet zijn steentje bijdragen. Mijnheer het collegelid, ik ben blij dat u het probleem ook hier in Brussel pragmatisch ter hand neemt. U gaat met de netten samenzitten en kijkt welke oplossingen er denkbaar zijn. Zijinstromers inzetten, lijkt me een goede kortetermijnoplossing. Op lange termijn moeten we inzetten op nieuwe instroom en op zoek gaan naar andere creatieve oplossingen, zoals de vermindering van de planlast, de hervorming van vlakke loopbanen, een betere begeleiding van beginnende leerkrachten en een samenwerking over de netten en koepels heen.

De heer Pepijn Kennis (Agora): Het is inderdaad alle hens aan dek. De cijfers dalen niet per se. De puzzel van het leerkrachtentekort moet worden aangepakt. Ik ben blij te horen dat het collegelid al overleg pleegt met de netten. Dat is de eerste stap, daarna moeten er resultaten volgen. Daarin heeft u zeker onze steun. De nieuwe instroom is echter niet het enige waar we aandacht aan moeten besteden. Mensen moeten ook in het beroep van leerkracht gehouden worden. Hier zijn een aantal structurele elementen voor nodig. Die hangen niet enkel af van de huidige minister van Onderwijs op Vlaams niveau. Toch zullen deze elementen vooral op Vlaams niveau geregeld moeten worden.

- *Het incident is gesloten.*

Zichtbaarheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Nederlandstalig netwerk in het Brusselse straatbeeld

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Ik wens de collegevoorzitter veel beterschap en een spoedig herstel.

Op 29 mei 2015 nam de Vlaamse Regering de principiële beslissing om een merkenbeleid te voeren dat is afgestemd op dat van de VGC. Het College nam een dag eerder dezelfde beslissing. Het resultaat hiervan is het gekende N-logo. Om de invoering van dat logo te verwezenlijken, wordt er ingezet op het tot stand brengen van een breed draagvlak zonder dat de betrokken organisaties meteen verplicht worden om het logo te gebruiken. Uiteindelijk is het wel de bedoeling dat het N-logo zichtbaar aanwezig is in het Brusselse straatbeeld.

Daarnaast is een duidelijke verwijzing naar de Vlaamse Gemeenschap ook geen overbodige luxe gelet op de aard en vorm van het N-logo. Organisaties die reeds een N-logo hangen hebben, worden ook gevraagd een verwijzing naar de Vlaamse Gemeenschap aan te brengen.

Volgens de beleidsbrief Brussel, opgesteld door toenmalig Vlaams minister voor Brussel en huidig collegelid Sven Gatz in 2017, werden er ongeveer 530 organisaties en instellingen in kaart gebracht die in aanmerking komen om een N-logo op hun gebouw aan te brengen. Het gaat hier om de Vlaams-Brusselse organisaties waarvan de werking door de Vlaamse overheid wordt gedragen. Uit een antwoord op de vraag van mijn voorganger, collega Johan Van den Driessche, in 2019, hadden meer dan 300 instellingen ondertussen dit N-logo op een of andere manier geplaatst. Maar eveneens uit dat antwoord bleek dat meer dan 140 instellingen niet reageerden op het verzoek en een paar zelfs weigerden om het N-logo te plaatsen.

De Vlaamse Gemeenschap investeert massaal in onze hoofdstad. In 2020 investeerde de Vlaamse Gemeenschap maar liefst meer dan 1 miljard euro. Die cijfers gaan nog steeds in stijgende lijn. Hoe meer borden, hoe sterker de aanwezigheid van de Vlaamse Gemeenschap in het straatbeeld en hoe zichtbaarder het Nederlandstalige netwerk.

In de recente aanpassing van het Meerjarenplan van de VGC lazen we bij Actie 313 dat het College investeringsmiddelen voorziet voor de aankoop van promotiemateriaal en de plaatsing van gevelpanelen verplaatst van 2022 naar 2023. De investeringsuitgave voor die actie bedraagt dit jaar 30.000 euro.

Hoeveel organisaties en instellingen komen in aanmerking om een N-logo op hun gebouw aan te brengen? Is dat aantal sinds 2019 geëvolueerd?

Hoeveel instellingen hebben ondertussen dit N-logo geplaatst? Welke organisaties of instellingen reageren niet op het verzoek van de VGC om het N-logo op hun gebouw te plaatsen? Welke organisaties en instellingen weigeren? Wat zijn hun argumenten?

Welke instellingen of organisaties krijgen geen toestemming van de eigenaar om een bord te plaatsen? Voor welke instellingen of organisaties laat de infrastructuur de plaatsing van een bord op de gevel niet toe? Welke alternatieven worden voor die gevallen aangeboden?

Welke krachtige argumentatie werd ontwikkeld om organisaties en instellingen die niet op aanbod van het N-logo wensen in te gaan, te overtuigen van het nut van het N-logo en bijkomend de verwijzing naar de Vlaamse Gemeenschap?

Hoeveel middelen bij Actie 313 zijn specifiek bestemd voor het plaatsen van het N-logo op de gebouwen van Vlaams-Brusselse organisaties? Waarom werden sommige investeringsuitgaven voor de plaatsing van gevelpanelen in 2022 uitgesteld en verplaatst naar dit jaar?

Collegelid Sven Gatz: We hadden het al eens over de gevelborden bij de bespreking van het Meerjarenplan 2022-2025 in december 2021. Ik geef u nog eens de grote lijnen mee van het VGC-beleid rond de zichtbaarheid van het N-logo.

Door samen met het hele N-netwerk het logo consequent te gebruiken, maken we de verbondenheid van het netwerk duidelijk voor alle gebruikers. Het N-logo wordt op verschillende manieren gebruikt: als gevelbord, in publicaties, op websites, op sociale media, enzovoort. Het plaatsen van een gevelbord met het N-logo of een alternatief zoals stickers, panelen of banners is geen verplichting. Initiatiefnemers van activiteiten die de VGC steunt, zijn daarentegen wel verplicht om het N-logo te gebruiken in hun publicaties, op hun website of sociale media. Sinds de lancering van het N-logo heeft de VGC ervoor gekozen om de organisaties niet te verplichten maar op een positieve manier te overtuigen van het belang ervan. Het gebruik van het N-logo is belangrijk voor de zichtbaarheid van het Nederlandstalig netwerk in Brussel. We communiceren hierover op verschillende manieren: op onze websites, met informatie aan de gesubsidieerde initiatieven, in overleg met de organisaties, enzovoort.

Alle organisaties, instellingen of verenigingen die tot het Nederlandstalige netwerk in Brussel behoren, komen in aanmerking om een N-gevelbord te plaatsen. Ook initiatieven die tot het Nederlandstalige netwerk behoren en een gevelbord wensen te plaatsen, maar niet door de VGC worden gesubsidieerd, kunnen zich tot de VGC richten om een gevelbord te plaatsen. Er werden sinds de invoering van het N-logo 402 gevelborden geplaatst. Op 26 andere locaties werd met een alternatief gewerkt zoals de stickers, panelen of banners.

De VGC houdt geen overzicht bij van organisaties die nog geen gevelbord hebben geplaatst en voert geen systematische controle uit van de redenen waarom organisaties nog geen gevelbord hebben of er een geweigerd hebben. Uit gesprekken met organisaties blijkt dat er verschillende redenen kunnen zijn: het niet verkrijgen van de nodige vergunning of de toestemming van de eigenaar van het gebouw, tijdelijke infrastructurele redenen zoals bv. bij geplande verbouwingen of een verhuis, de complexe financiering van sommige werkingen met verschillende subsidiërende overheden, het delen van een gebouw met andere organisaties, enzovoort.

De VGC werkt voortdurend aan het opvolgen van nieuwe infrastructuren waar een gevelbord een plaats kan hebben en aan het uitnodigen van de organisaties. Dit maakt structureel deel uit van de werking van de Administratie. In 2022 werd er ruim 2.000 euro aangewend voor de plaatsing van gevelborden. De jaarlijkse uitgaven variëren naargelang het aantal borden en de methode waarmee ze geplaatst worden. Als het bv. nodig is om een paal te plaatsen voor het bord, liggen de uitgaven hoger.

Het N-logo staat voor kwaliteit, vertrouwen en verbondenheid. Door organisaties en instellingen op een positieve manier te overtuigen om waar mogelijk het gevelbord te plaatsen, kiezen we voor een gedragen en spontane beweging, veeleer dan een van bovenaf opgelegde verplichting.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Deze toelichting bevat geen nieuwe feiten. Deze maatregelen staan ook in de afspraaknota met de Vlaamse Regering, de nota waar ik naar verwezen heb. Maar volgens die nota is een van de afspraken wel degelijk dat het N-logo door alle Nederlandstalige dienstverleningen in Brussel ingezet zal worden als duidelijk herkenbaar hoofdlogo. De afspraak is dus om het logo waar mogelijk in te voegen. De cijfers tonen een stijging ten opzichte van de laatste rapportering in 2019. We hebben momenteel 402 gevelborden en 26 alternatieven. Dat is een goede zaak. In 2019 wist u dat er 530 organisaties in aanmerking kwamen, maar u kan niet aangeven hoeveel dat er nu zijn. Dat is een vreemde vaststelling. De VGC zou de situatie opvolgen. Waarom hebben we dan geen cijfers?

Enerzijds, kunnen we een positief beeld neerzetten; er zijn meer organisaties, instellingen en gebouwen die het logo hanteren. De herkenbaarheid in het straatbeeld groeit en de Brusselaars zijn gediend met de kwaliteit waarmee het N-logo wordt geassocieerd. Het lijkt me echter wel dat er wat proactiever opgetreden mag worden. Als we middelen besteden aan allerlei organisaties, waarom kunnen we het N-logo dan niet verplichten?

- *Het incident is gesloten.*

Hervorming van de Brede Scholen

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik wens collegevoorzitter Elke Van den Brandt een spoedig herstel toe.

Collegelid Sven Gatz, het is op zich niet onlogisch dat ik van u een antwoord op mijn vraag krijg, aangezien uw bevoegdheid beter lijkt aan te sluiten bij de Brede Scholen, al is onderwijs niet het enige aspect. Brede Scholen zetten immers in op maximale ontwikkelingskansen voor kinderen en jongeren door samen te werken met de buurt, ouders en andere organisaties. Deze geïntegreerde aanpak is een succesvol concept. Geen enkele Brede School is dezelfde: hun werking wordt deels bepaald door de context waarin ze functioneren.

Iedere Brede School, of ze nu wordt aangestuurd door een school die haar werking verbreedt en daar andere actoren bij betreft, of die opereert als netwerk met aansturing vanuit de buurt, heeft in de praktijk haar eigen potentieel en uitdagingen. Er zijn negenentwintig Brede Scholen in Brussel. Hun coördinatoren werken samen via het Platform Brede School Brussel, dat deel is van het Onderwijscentrum Brussel (OCB) en als doel heeft de deskundigheid te bevorderen en de kwaliteit van de Brede Scholen te bewaken.

U werkt al enkele jaren aan een hervorming om een nieuw beleids- en subsidiekader voor de Brede Scholen uit te tekenen. De hervormingspoging van de heer Guy Vanhengel tijdens de vorige zittingsperiode is gestrand. De ambitie is daarom in het Strategisch Meerjarenplan 2021-2025 opgenomen.

De N-VA heeft het College altijd gesteund in de filosofische en participatieve opzet van de hervorming waarbij driehonderd stakeholders – lokale besturen, inrichtende machten, de coördinatoren, ouders, leerlingen, het middenveld en de adviesorganen – betrokken zijn. De sector moet duidelijkheid krijgen over de concrete invulling en uitvoering van de hervorming en de manier waarop de extra 1,3 miljoen euro voor 2023 zal besteed worden.

Tijdens de begrotingsbespreking op 13 december 2022 gaf de collegevoorzitter mee dat Brede Scholen zullen werken vanuit een netwerkmodel. Ze zullen een enveloppensubsidie ontvangen, los van het aantal leerlingen of scholen dat ze bereiken. Er is een veranderingstraject opgesteld met zeven actiepunten.

De formele beslissing, die nog in 2022 genomen zou worden, moest duidelijk maken wie de werkgever van de coördinatoren zal zijn. Die vraag lijkt me het gevoeligste punt. Nu wordt er namelijk gewerkt met verschillende werkgevers (gemeenten, scholen, scholengroepen of gemeenschapscentra). De collegevoorzitter beloofde meer eenvormigheid te brengen.

Kan het College een update geven over de hervorming van de Brede Scholen? Is de eindbeslissing nog genomen in 2022? Wat houdt ze in?

Op welke manier wordt de ondersteuning versterkt? Is het opdrachtenkader hervormd?

Is er meer eenvormigheid over de werkgever van de coördinatoren? Is het statuut van de coördinatoren hervormd?

De collegevoorzitter verklaarde eerder *“het model aan zo veel mogelijk Nederlandstalige scholen aan te bieden via een groepspad”*. Op welke manier zal dit gebeuren?

Hoe wordt de 1,3 miljoen euro voor 2023 precies besteed?

De heer Pepijn Kennis (Agora): Ik wil kort het woord voeren, omdat Agora heeft opgevangen dat de gemeenten de werkgever van de coördinatoren zullen worden. De beslissing schijnt echter voeten in de aarde gehad te hebben. Agora ijvert ervoor dat alle betrokkenen kunnen deelnemen aan de politieke besluitvorming. In hoeverre werden de coördinatoren erbij betrokken? In hoeverre geldt dat voor de gemeenten, scholen en gemeenschapscentra die op dit moment hun werkgever zijn? Hebben ze actief kunnen deelnemen aan de besluitvorming? De beslissing lijkt uit het niets te komen.

Collegelid Sven Gatz: De Brede Scholen en de coördinatoren doen goed werk. Ze zetten de schoolpoort open en halen de buurt binnen.

Toch kan de manier waarop Brede Scholen in Brussel georganiseerd zijn, nog beter. Veel kinderen en jongeren worden nog niet bereikt, de leeftijd van de doelgroep is niet afgebakend en het opdrachtenkader van een Brede School moet duidelijker. De Brede Schoolnetwerken zijn bovendien zeer verschillend. Er zijn coördinatoren die voor een school werken, terwijl anderen voor maar liefst elf scholen werken. Tot slot, bestaan er verschillende werkgevers en zijn de arbeidsvoorwaarden van de Brede Schoolcoördinatoren onderling te verschillend.

De afgelopen twee jaar heeft het College een traject gelopen om de Brede School te hervormen. Via een participatietraject zijn meer dan driehonderd relevante *stakeholders* bevraagd over een nieuw, duurzaam en helder beleids- en subsidiekader voor de Brede School. Het gaat om de coördinatoren, werkgevers, stuurgroepen, lokale besturen, scholen, leerkrachten, kinderen en ouders. Het College heeft al hun inbrengen samengebracht en vervolgens verschillende hervormingsvoorstellen uitgewerkt.

In december 2022 besliste het College in samenspraak met Vlaams minister voor Brussel, Benjamin Dalle, die immers een aanzienlijke financiële inbreng heeft, om een hervorming door te voeren, die ik vervolgens zal toelichten.

Ten eerste, wordt de Brede School uitgebreid naar alle kinderen van het Nederlandstalig basisonderwijs. De VGC verdubbelt het budget voor de Brede School trapsgewijs van 1,3 miljoen euro naar 2,6 miljoen euro in 2025. Dankzij deze extra middelen krijgt elke Nederlandstalige Brusselse basisschool de komende jaren de kans om deel uit te maken van een Brede Schoolnetwerk. De aanpak voor het groepspad wordt nog uitgetekend, in overleg met de *stakeholders*.

Ten tweede, krijgen Brede Schoolcoördinatoren een eenvormiger statuut en worden ze structureel ondersteund. Ze worden ondergebracht bij de gemeenten, wat leidt tot meer gelijkvormige arbeidsvoorwaarden en duurzame financiering. De gemeenten zullen een subsidie van de VGC ontvangen voor het aanstellen van een of meerdere coördinatoren, die dus werknemers van de gemeenten worden, maar op het terrein aanwezig blijven.

Het College kiest voor de gemeenten als werkgevers vanwege hun belangrijke rol op vlak van financiële, logistieke en inhoudelijke ondersteuning. Lokale besturen bieden een stabiele structuur, toegang tot de gemeentelijke infrastructuur en een breed netwerk. Bovendien zijn de gemeenten bij uitstek lokaal aanwezig: ze staan dicht bij burgers en zijn bekend bij de doelgroep. Het College heeft zich geïnspireerd op de regeling rond cultuurbeleidscoördinatoren. Ook zij werken voor de gemeenten maar worden ondersteund door de Vlaamse overheid.

Ten derde, wordt de rol van de Brede School duidelijker omschreven. Behalve op een eenvormiger statuut en de duurzame financiering van de Brede Scholen zet het College in op globale doelstellingen en een duidelijk omschreven takenpakket voor alle Brede Scholen en hun coördinatoren.

Ten vierde, focust het College nog meer op Brede Scholen als hefboom voor kinderen en jongeren in kansarmoede en op hun kansen op ontwikkeling en talentontplooiing. Het College schenkt extra aandacht aan het wegwerken van armoededrempels zodat elk kind mee kan doen. Brede Scholen zullen na de hervorming bijkomend inzetten op het opsporen en aanpakken van drempels in het vrijetijds- en welzijnsaanbod en de informatiedoorstroom naar kwetsbare doelgroepen.

Ten vijfde, worden Brede Scholen netwerken waarvan meerdere scholen deel uitmaken. Met deze hervorming stuurt het College erop aan dat de netwerken evenwichtiger verdeeld worden. Daarbij wordt niet alleen rekening gehouden met het aantal leerlingen en scholen, maar ook met het aantal leerlingen met SES-kenmerken. Bijgevolg zullen Brede Schoolnetwerken met meer kansarme leerlingen in verhouding uit minder scholen bestaan.

Ten slotte, zal iedere Brede School na de hervorming minstens alle leerlingen uit het basisonderwijs bereiken. Brede Scholen kunnen vervolgens uitbreiden naar de eerste graad van het secundair onderwijs. De VGC voorziet in financiering voor de werking in het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs. Het College kiest prioritair voor de leeftijdsgroep twee tot veertien jaar, omdat uit de dialoog met de *stakeholders* blijkt dat er grote overeenstemming is over het belang van de Brede School voor het basisonderwijs en dat de overgang naar het secundair voor veel kinderen een belangrijke periode is.

Er zal een overgangperiode gelden om de transitie naar het nieuwe model te faciliteren, want het College wil de overgang naar een nieuwe werkgever en naar een nieuwe manier van werken met de nodige zorg uitvoeren. De middelen voor de Brede School zullen in 2023 dan ook voornamelijk uitgegeven worden aan de overgangperiode en het implementatietraject.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Het is moeilijk om tegenstander te zijn van het overgrote deel van uw antwoord. Het lijken goede ingrepen om meer lijn te krijgen in het beleid omtrent Brede Scholen. Ze tonen ambitie om de functie van Brede Scholen uit te

breiden, om meer scholen de kans te bieden om een Brede School te worden en om aangepaste ondersteuning te bieden. Dat juich ik toe.

Ik stel me echter ernstige vragen bij de keuze om de coördinatoren werknemers van de gemeenten te laten worden. Zo wordt er immers een extra bestuursniveau bij betrokken. Bepaalde gemeenten zullen zich ongetwijfeld correct van hun taak kwijten. In Sint-Lambrechts-Woluwe en andere gemeenten zal het misschien wel wat moeilijker verlopen. Bestaat er geen risico dat iedere gemeente de rol van de coördinatoren anders zal invullen, zodat er geen lijn meer in hun rol zit?

Dit had ik liever anders gezien. Ik vermoed dat bepaalde Brede Schoolcoördinatoren er ook zo over denken. Sprak een meerderheid van coördinatoren zijn voorkeur uit voor de keuze voor de gemeenten of is de beslissing het resultaat van een analyse van het College?

De heer Pepijn Kennis (Agora): Hoe is het participatieproces verlopen? Inhoudelijk lijken de beleidslijnen die u zonet hebt uiteengezet, goed onderbouwd. Komt de beslissing over het werkgeverschap echter wel voort uit hetzelfde traject? Zo ja, hoe?

Collegelid Sven Gatz: Ik zal de collegevoorzitter vragen om de details over het participatietraject aan de Raad te bezorgen.

De Raad heeft de hervorming goed onthaald, maar graag benadruk ik nogmaals dat de middelen aanzienlijk worden opgetrokken. Op die manier wordt de hefboom die de Brede School biedt, versterkt.

Ik gaf al aan dat het College inzake het eenvormige werkgeversstatuut verschillende scenario's heeft afgewogen. Uiteindelijk is gekozen voor een model dat geïnspireerd is op dat van de cultuurbeleidscoördinatoren, dat al vijftien tot twintig jaar tot ieders tevredenheid werkt. Ze worden betaald door de Vlaamse overheid en tewerkgesteld door een gemeente, in samenwerking met bibliotheken en gemeenschapscentra.

Het College beseft dat deze keuze voor sommigen veranderingen met zich meebrengt en zal instaan voor de nodige begeleiding.

Het klopt niet dat gemeenten de rol van de Brede Schoolcoördinatoren naar eigen believen zullen mogen invullen. Dat gebeurt evenmin met de werkzaamheden van de cultuurbeleidscoördinator. De Brede Schoolcoördinatoren zullen moeten functioneren binnen een welomschreven kader, dat met de gemeenten zal worden besproken, maar uiteraard ook met de verschillende – en niet enkel gemeentelijke – scholen. De VGC en de Vlaamse overheid zullen het kader aanreiken. Zo is een gecoördineerde en gecentraliseerde aanpak verzekerd.

- *Het incident is gesloten.*

Uitrol van het project 'Samen op Straat' in Brussel

De voorzitter: Collegelid Pascal Smet is nog altijd aan het overleggen met de vakbonden en met Brussels minister-president Rudi Vervoort. Hij excuseert zich daarvoor. Als het geen

probleem is voor u, zal collegelid Sven Gatz het antwoord geven. Het is een geval van overmacht want anders was collegelid Pascal Smet hier met veel plezier geweest.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Dat laatste durf ik te betwijfelen, maar goed. Met het project ‘Samen op Straat’ vindt en ondersteunt SAAMO Antwerpen-Stad jongeren die via klassieke kanalen, zoals opleidingen, jeugdwerk of sportclubs, moeilijk bereikt worden. Die jongeren uit drukbevolkte wijken en in maatschappelijk kwetsbare posities leren zo hun talenten inzetten voor hun wijk, werken mee aan beleidsoplossingen en werken samen met buurtvrijwilligers om kleine problemen in hun buurt op te lossen. Dat project verdiende binnen Antwerpen-Stad al zijn sporen.

‘Samen op Straat’ werkt ook met volwassen buurtbewoners die zich mee engageren in hun eigen wijk. ‘s Avonds wandelen de buurtvrijwilligers rond op de pleinen en in de straten van hun eigen wijk. Ze zijn aanspreekbaar voor jongeren, andere bewoners en lokale autoriteiten. Ze doen dat in periodes waarin veel volk op straat komt en op de pleintjes aanwezig is. Zo waren bv. de Antwerpse buurtvrijwilligers de voorbije weken heel actief tijdens het wereldkampioenschap voetbal.

Het Antwerpse SAAMO-project wordt uitgebreid naar andere steden. Vlaanderen trekt 1,3 miljoen euro uit voor de uitvoering in Brussel, Gent, Vilvoorde en Willebroek. Om het project te kunnen uitvoeren in Brussel gaat SAAMO op zoek naar opbouwwerkers in onder meer de wijk Peterbos in Anderlecht. De Peterboswijk wordt door sommige media bestempeld als de gevaarlijkste wijk van België. In 2021 vond er nog een grootschalige politieactie plaats. Verdovende middelen en een arsenaal aan wapens werden toen in beslag genomen. Meer dan dertig jongeren werden aangeklaagd.

In een reportage van *Bruzz* over de situatie van de Peterboswijk van eind november vorig jaar kwam de SAAMO-coördinatrice voor Peterbos al aan het woord. Zo werd een collectieve moestuin opgericht en werden er lessen Frans-Nederlands en doe-het-zelfateliers georganiseerd.

Is de VGC ook betrokken bij de ontwikkeling van het project ‘Samen op Straat’? Trekt ze ook middelen uit voor de ontwikkeling van het SAAMO-project in Brussel?

Verwijzend naar de reportage van *Bruzz* is de vraag of het project ‘Samen op Straat’ al werd ontwikkeld in de Peterboswijk. Welke resultaten heeft dat al opgeleverd?

Brussel telt heel wat buurten waar de veiligheid en leefbaarheid bedreigd wordt door jongerenbendes. Welke buurten komen eventueel ook in aanmerking voor de uitvoering van het project ‘Samen op Straat’?

Collegelid Sven Gatz: Ik geef het antwoord van collegelid Pascal Smet die op zijn beurt ook de *input* van de collegevoorzitter heeft gevraagd.

Het SAAMO-project ‘Samen op straat’ verdiende zijn sporen inderdaad al in Antwerpen-Stad. De kracht van het project ligt erin dat er een beroep wordt gedaan op het engagement en de talenten van jongeren én volwassenen die via klassieke kanalen moeilijk bereikt worden.

SAAMO Brussel heeft al langer een buurtwerking in Peterbos. De SAAMO-STEK Peterbos is een laagdrempelige plek waar bewoners een luisterend oor vinden en elkaar ontmoeten. Naast SAAMO Brussel heeft ook D'Broej een lokale werking in deze wijk. SAAMO en D'Broej zijn sterk ingebed in de wijk en hebben er een stevige vinger aan de pols. Peterbos is een wijk met een aantal uitdagingen en dat is een *understatement*.

Op initiatief van Vlaams minister van Armoedebestrijding, Benjamin Dalle, trok de Vlaamse Regering ruim 1,3 miljoen euro uit om het project ook te ontwikkelen in wijken in Brussel, Gent, Vilvoorde en Willebroek. Voor Brussel betekent dat concreet dat er een uitbreiding van het SAAMO-team in de Peterboswijk kan komen met twee voltijdse opbouwwerkers.

Het gaat dus om een Vlaams gefinancierd initiatief van SAAMO Brussel en de Peterboswijk in Anderlecht. Vanuit de beleidsdomeinen Jeugd en Welzijn ondersteunt de VGC SAAMO Brussel op verschillende manieren. Zo kenden Jeugd en Welzijn investeringssubsidies toe voor de uitbouw van de STEK-werking op de Circulariumsite in de Heyvaertwijk aan SAAMO en JES.

Vanuit Welzijn werd de opstart van de STEK-werking BASkuul ondersteund. Daarnaast is SAAMO niet de enige met een initiatief of werking dat de VGC steunt in de Peterboswijk. Vanuit het beleidsdomein Jeugd ondersteunt ze de Peterboswerking van D'Broej. De VGC kende ook projectsubsidies vanuit Welzijn toe aan een zorgzaam buurtproject in Peterbos. Het gaat om een cofinanciering tussen de Vlaamse overheid en de VGC.

Het project Zorgzame Buurt (2022–2024) Peterbos zet in op het versterken van sociale netwerken en legt daarbij de link tussen de formele zorgpartners en meer informele netwerken. SAAMO Brussel gaat samen met de organisaties en de bewoners in de wijk aan de slag rond gezondheidsthema's. SAAMO werkt er samen met de partners aan structurele oplossingen voor zorg- en gezondheidsuitdagingen in de wijk.

U stelde ook een aantal vragen naar de resultaten van het project. De beslissing van de Vlaamse Regering om middelen vrij te maken voor het 'Samen op Straat'-project dateert van begin december 2022, wat betekent dat het project nog in opstart is. In de loop van 2023 zal SAAMO Brussel het project verder uitvoeren. Er is een coördinator aangeduid die het project voorbereidt. Momenteel worden er twee voltijdse opbouwwerkers gezocht om het project van start te laten gaan. Het project loopt twee jaar, met kans op verlenging.

Steunpunt Mens en Samenleving (SAM) is aangeduid als ondersteunende partner van 'Samen op Straat' in de geselecteerde wijken. Die vzw capteert goede praktijken en wil via impactevaluatie optekenen wat gewerkt heeft als inspiratiemodel voor toekomstige initiatieven.

SAAMO Brussel koos ervoor om zich met het project in de Peterboswijk vooral te richten op jongeren. Ook daar zal de impact gedetailleerd worden bekeken. Voor jongeren die te klein wonen – wat daar vaak het geval is –, is publieke ruimte een noodzakelijk leefgebied. Andere bewoners ervaren hun aanwezigheid echter vaak als overlast. 'Samen op straat' wil jongeren kansen bieden om hun talenten en vaardigheden in te zetten bij het samenleven in de wijk. De talenten van jongeren worden vaak miskend en onderschat.

Vanuit de verhalen en de beleving van de jongeren wil het project samen op zoek gaan naar oplossingen voor onder meer een voetbalveld dat te klein is, gebrek aan ontmoetingsruimte en een slechte relatie met de politie. Via samenwerkingsverbanden met jeugdwelzijnswerk of een partneroverleg in de wijk zal ‘Samen op straat’ mee zoeken naar oplossingen voor problemen waar jongeren mee geconfronteerd worden.

Er wordt ook een beroep gedaan op buurtvrijwilligers. Dat zijn volwassen buurtbewoners die zich engageren in hun eigen wijk in het belang van de jongeren. Ze bouwen vertrouwen op in de wijk door in gesprek te gaan met jongeren en andere buurtbewoners. Ze voorkomen kleine maar soms erg lastige problemen die met een goed gesprek op te lossen zijn, zoals geluidsoverlast, achtergelaten afval of kleine vormen van vandalisme. In die zin zijn er dus wel linken te maken tussen ‘Samen op straat’ en de STEK-werking en het project in het kader van de zorgzame buurten.

Het project zit nog in de voorbereidende fase. De verkennende gesprekken zijn volop bezig. Eenmaal de opbouwwerkers op straat effectief zijn aangeworven, zal het project verder vormgegeven worden.

Het project ‘Samen Op Straat’ valt niet onder het reguliere jeugdwerk en het is belangrijk om te duiden aan partners dat dit initiatief er als versterking komt. ‘Samen op Straat’ richt zich op jongeren die niet of zeer moeilijk bereikt worden met het bestaande jeugdwerk. Daarom zal er vooral *outreaching* gewerkt worden. Je kunt dat catalogeren onder de methodiek Straathoekwerk met als doel – en waar het kan – te zorgen voor toeleiding naar bestaande werkingen. In situaties waar dit niet kan, wordt er samen met de jongeren gewerkt aan oplossingen.

Het project gaat dus van start in een wijk. In de Vlaamse projectoproep werden er een aantal voorwaarden verbonden, zoals het reeds kunnen beschikken over infrastructuur die dienst kan doen als vereiste experimenteerruimte voor jongeren en partners met een concreet aanbod en zichtbaarheid in deze wijk.

SAAMO maakte voor deze oproep de keuze voor de wijk Peterbos omdat de noden er hoog zijn en de noodzakelijke infrastructuur, werking en partners ook al aanwezig zijn. Peterbos is een van de moeilijkste en armste wijken van Brussel. Zowel de wooninfrastructuur als de openbare ruimte zijn verouderd en in slechte staat. De projectoproep richt zich tot het middenveld en niet tot de lokale besturen.

Ik vrees dat het nog even tijd vraagt om de resultaten en de impact te kennen.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Een positieve vaststelling is dat ik hier opnieuw niet anders kan dan bevestigen dat Vlaanderen zich bekommert om de problemen in Brussel en probeert mee oplossingen te formuleren voor de grote uitdagingen van deze stad. Waar veel andere overheden in Brussel schromelijk tekortschieten, is het positief dat Vlaanderen tekorten probeert op te vullen en bepaalde probleemwijken in Brussel niet aan hun lot overlaat. Ik ben benieuwd naar de resultaten van het project in de Peterboswijk. De resultaten in Antwerpen hebben aangetoond dat het project een positieve impact kan hebben.

Ik doe een suggestie voor een terreinbezoek of een bezoek bij deze organisatie. Dat kan nuttig zijn. Het is belangrijk om het overzicht te behouden. Iets meer dan een jaar geleden hebben

we uitvoerige debatten gehad over de moeilijke relatie tussen jongeren en de politie in Brussel. Initiatieven zoals ‘Samen op straat’ kunnen daarop een antwoord bieden, maar ze zijn niet de enige. Collegelid Pascal Smet heeft in het verleden een aantal andere projecten opgestart. Ik ben benieuwd of we daarvan een overzicht kunnen krijgen of een uitvoerig debat kunnen voeren over wat er in dit anderhalf jaar is gebeurd, wat de resultaten van al die initiatieven zijn en waar de VGC eventueel nog kan bijsturen. Eventueel kan ook naar andere wijken worden gekeken.

Collega Gilles Verstraeten kan veel vertellen over Anderlecht, maar ik ken ook buurten in Laken en Sint-Jans-Molenbeek met gelijksoortige problemen. Ik ben benieuwd of die initiatieven ook daar nuttig kunnen zijn en of we kunnen leren uit wat er op het terrein gebeurt.

- *Het incident is gesloten.*

SAMENGEVOEGDE ACTUALITEITSVRAGEN (R.v.O., art. 60, 5, b)

Lange wachtlijst voor het diagnosticeren van kinderen met een leerstoornis

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): In de pers lazen we het verhaal van het hoofd van het Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen in het UZ Brussel. Naar verluidt moeten Brusselse kinderen die mogelijk een ontwikkelingsstoornis hebben, zoals dyscalculie of ADHD, meer dan een jaar wachten op een diagnose.

Per jaar zou men slechts maximaal honderd kinderen kunnen diagnosticeren, terwijl er vijfhonderd aanvragen zijn. Dat leidt tot lange wachttijden voor men kinderen juist kan diagnosticeren. En op die manier gaat kostbare tijd verloren en ontstaan er onnodige verwickelingen in gezinnen en de school, wat vermeden zou moeten kunnen worden.

Ik las ook dat de kosten voor de diagnose in dat centrum grotendeels terugbetaald worden door de VGC voor kinderen die in het Nederlandstalig onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ingeschreven zijn. Om iets te doen aan de lange wachtlijst heeft het UZ een verhoging van subsidies gevraagd aan de VGC waar die echter niet op is ingegaan.

Wanneer ouders en het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) zich afvragen of een leerstoornis de oorzaak is van problemen op school, is een snelle diagnose nodig. Een jaar wachttijd is te lang. Dat veroorzaakt in de klassen problemen en belast de leerkrachten en het CLB onnodig. Er kan dan niet aan een gepaste remediëring in de schoolomgeving of bij gespecialiseerde hulpverleners worden gewerkt.

Maar vooral bij een kind kan de lange onzekerheid een nefaste rol spelen. Een schooljaar is een lange tijd in de ontwikkeling van een kind. Ik hoop dat ik niemand daarvan moet overtuigen. Er stelt zich dus een probleem dat moet worden opgelost en het probleem lijkt me ook ingewikkelder dan in het artikel werd geschetst.

Ik ben ook blij dat ook de onafhankelijke socialisten interesse voor deze problematiek hebben. Ik neem aan dat mevrouw Hilde Sabbe toch een zekere affiniteit heeft met de socialisten die verder reikt dan haar mandaat.

Gedurende een decennium zaten de socialisten in de Vlaamse Regering op de ministerpost Onderwijs. Toen bestond het probleem jammer genoeg ook al, maar het is verre van voldoende aangepakt.

Wat zijn de bevoegdheden die de VGC in deze heeft en wat zijn de inspanningen die ze doet op dit terrein? Er is blijkbaar een subsidiëring, maar kunt u daar wat meer uitleg over geven?

Welke zijn de mogelijkheden die ouders hebben die zich met hun kind in deze situatie bevinden in Brussel en de directe omgeving?

Waar liggen volgens de collegeleden de mogelijke pistes om het probleem van tekorten in deze sector voor wat betreft ondersteuning en hulpverlening op te lossen? Kan daarvoor ook gekeken worden naar omringende gemeenten in de rest van Vlaanderen? Mijn ervaring is dat de Brusselaar elders hulp moet gaan zoeken, wanneer het in Brussel niet lukt. Is er een rol voor de Vlaamse Gemeenschap? Is daar overleg over?

Het is evident dat de beleidsdomeinen Welzijn en Onderwijs hier moeten samenwerken. Welke zijn de mogelijke oplossingen?

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels-Vooruit): Eerst wil ik mijn verbazing uitdrukken dat een partij die niet altijd veel affiniteit toont met andersdenkenden, andersvoelenden of mensen die er anders uitzien, nu belangstelling heeft voor mensen met leerstoornissen.

Brusselse kinderen van wie vermoed wordt dat ze een ontwikkelingsstoornis hebben, zoals autisme, dyslexie of ADHD, moeten vaak lang wachten op een officiële diagnose. Dat komt grotendeels door het feit dat er meer vraag is en doordat de achterstand tijdens de coronacrisis nog steeds niet is weggewerkt.

In privépraktijken kunnen kinderen meestal sneller terecht voor een diagnose, maar de prijzen lopen daarop tot 1.000 of 1.500 euro. In de gesubsidieerde centra is dat ongeveer 70 euro, naargelang de financiële draagkracht van de cliënt.

In Brussel kunnen kinderen tot het einde van het eerste leerjaar terecht in het centrum van het UZ Brussel. Nu kunnen ook Brusselse kinderen vanaf het tweede leerjaar naar het centrum, op voorwaarde dat ze in het Nederlandstalig onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ingeschreven zijn. Binnen deze doelgroep kunnen er op jaarbasis maximaal honderd kinderen gediagnosticeerd worden, terwijl er dit jaar zo'n vijfhonderd aanvragen werden ingediend bij het UZ Brussel. De vraag is dus veel groter dan het aanbod en dat zorgt voor eindeloze wachtlijsten.

Bovendien zou volgens mij alleen het UZ Brussel en Lerni door de VGC worden gesubsidieerd en dus toegankelijker zijn voor Brusselse huishoudens.

Volgens mevrouw Eva Cloet, directeur van het Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen, in een artikel van *Bruzz* van 24 januari 2023, had UZ Brussel om meer subsidies gevraagd om hun capaciteit voor de opvang en diagnose van kinderen te vergroten, maar heeft de VGC dat geweigerd.

Kunt u deze verklaring bevestigen? Het is geen geheim dat we moeilijke budgettaire periodes doormaken, maar dit College kan in geen enkel geval een begrotingsbeperking rechtvaardigen voor zo'n belangrijke kwestie, waarbij de toekomst en de gezondheid van honderdduizenden Brusselse kinderen op het spel staat. De VGC zorgt er inderdaad voor dat de gezondheidszorg in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest toegankelijk blijft voor de meest kwetsbaren. Maar zoals de deskundigen aangeven, zullen er extra financiële middelen moeten worden ingezet om het probleem te overwinnen.

Welke stappen denkt u te ondernemen om de capaciteit voor het diagnosticeren van kinderen met leerstoornissen te vergroten? Op basis van welke criteria wordt de subsidie aan UZ Brussel toegekend? Gezien de dringende situatie en de toename van het aantal diagnoseopdrachten zou een verhoging van de subsidie volkomen legitiem zijn.

Waarom heeft u niet positief gereageerd op het verzoek om extra subsidies toe te kennen aan het UZ Brussel? Hoeveel particuliere centra zijn er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest? Kunnen er geen overeenkomsten met hen worden afgesloten om deze diensten toegankelijker te maken voor de Brusselse gezinnen?

Mevrouw Cieltje Van Achter (N-VA): Dit is een belangrijk thema en het probleem is gekend. Iedereen met schoolgaande kinderen heeft al gehoord over de moeizame zoektocht van ouders die hun kind willen helpen.

Het bewuste artikel was redelijk hallucinant. Ik viel van mijn stoel dat de wachttijd om een diagnose te krijgen zo lang is, en dan gaat het nog niet om een behandelingstraject.

Er zijn al veel terechte vragen gesteld door de collega's. Ik vraag mij vooral af waar ouders met kinderen met mogelijk een leerstoornis in Brussel terecht kunnen? Er is sprake van de VUB, en daarvoor is er dan een tussenkomst. Maar ik hoor ook verhalen van ouders die naar het Leuvense gaan voor een diagnose.

Ik wist niet dat de VGC tussenkomt in de kosten van die diagnosestelling. Kunt u daarover iets meer vertellen? Zou een bijkomende tussenkomst kunnen helpen om die wachttijd naar beneden te helpen?

Collegelid Sven Gatz: Ik breng het gezamenlijke antwoord van de collegevoorzitter en mezelf. Het College is zich uiteraard bewust van deze problematiek, die niet nieuw is en zich niet beperkt tot Brussel.

Al in 2018 werd een verbeternota geformuleerd vanuit een werkgroep in de schoot van het toenmalige Vlaams Agentschap Jongerenwelzijn. In deze nota besprak de werkgroep hoe het tekort aan kwaliteitsvolle diagnostiek een belangrijk pijnpunt is binnen Brussel en Vlaanderen. Uit onderzoek bleek ook dat de toegankelijkheid van die diagnostiek onvoldoende is door een gebrek aan capaciteit, wat leidt tot lange wachttijden voor gepaste ondersteuning en begeleiding.

Ik geef kort enkele cijfers om dit heel concreet te maken: in 2021 werden binnen het Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen (COS), in samenwerking met UZ Brussel, in totaal 232 ontwikkelingsbilans gerealiseerd bij kinderen tussen zeven en twintig jaar. Maar liefst 117 van deze kinderen kwamen in aanmerking voor een bilan met financiële tussenkomst van de

VGC. Dankzij de tussenkomst van de VGC betalen deze kinderen niet de volledige kostprijs van de uren gepresteerd binnen het ontwikkelingsbilan, zoals bij kinderen wonend buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het geval is, maar is dit bedrag begrensd tot 69,42 euro. Wanneer deze kostprijs nog te hoog blijkt voor het gezin, wordt gekeken op basis van vooropgestelde criteria die de financiële kwetsbaarheid van het gezin aftoetsen, of dit tarief al dan niet gehalveerd kan worden.

Op uw vraag hoe het College vanuit zijn bevoegdheden hierop inspeelt, is het belangrijk te begrijpen welke hefboomen de VGC hierin precies heeft. In het algemeen is het zo dat de VGC een aanvullend beleid voert ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschap om te kunnen inspelen op specifieke noden. Dat gaat bv. over het toegankelijk maken van het bestaande aanbod voor gezinnen die het financieel moeilijk hebben. Dat doen we door de financiële drempels voor diagnostiek bij kinderen en jongeren uit kwetsbare gezinnen te verminderen.

Het is ook belangrijk om te benadrukken dat diagnostiek een heel breed begrip is, waar heel wat organisaties in betrokken zijn. Denk maar aan de Centra voor Ambulante Revalidatie (CAR), het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg, CLB, PAika, de leerkliniek Lerni, Pasrel, of het Observatie- en behandelcentrum Ter Wende-Espero. Dat zijn in eerste instantie organisaties die federaal (via Volksgezondheid) en Vlaams (via het Agentschap Opgroeien) gesteund worden. De VGC-steun betreft een aanvullend, drempelverlagend beleid.

Wat de algemene vraag betreft naar de mogelijkheden die ouders van kinderen met leer- en ontwikkelingsstoornissen hebben, is het belangrijk om mee te geven dat sommige erkende en gesubsidieerde organisaties ook een aanbod hebben dat niet binnen het gesubsidieerd aanbod valt en waar een minder lange of geen wachttijd aan gekoppeld is. Dit heeft echter tot gevolg dat ouders de volledige kost van het traject dienen te financieren. Gelet op de verhoogde kwetsbaarheid waarin veel gezinnen zich in Brussel bevinden, is het niet mogelijk om de kosten zelf te dragen.

Daarnaast is het zo dat ook de private sector een belangrijke rol speelt binnen dit aanbod. Dan gaat het om zelfstandige logopedisten, psychologen enzovoort. Ik heb geen precieze cijfers over het aantal particuliere zorgverleners, maar ook daar zijn de wachtlijsten vaak te lang.

Bovendien moeten we ook hier de kanttekening maken dat het voor veel gezinnen in Brussel niet mogelijk is om zich tot dit aanbod te wenden. Enerzijds, door de hoge kostprijs van deze begeleidingen, anderzijds, omdat er slechts een beperkt aantal Nederlandstalige zelfstandige praktijken in Brussel actief is.

Scholen kunnen, via het zorgbeleid, al preventief een belangrijke rol opnemen gedurende de wachttijd. Dat is al wat beter nieuws. Zo kan de school steeds voor aanpassingen of hulpmiddelen zorgen in de klas, in overleg met de ouders. De school, het CLB en de ouders kunnen tijdens de wachttijd op een diagnose al zeker in de basiszorg voorzien op basis van de ondersteuningsbehoeften die bij het kind merkbaar zijn, of op basis van het vermoeden van een bepaalde diagnose.

Het ondersteuningsnetwerk, waarbij een ondersteuner uit het buitengewoon onderwijs ondersteuning geeft in het regulier onderwijs, kan immers pas in actie komen als er een diagnose gesteld is.

Wat de vraag naar het beleid van de Vlaamse gemeenschap betreft, is het zo dat er in 2021 onder de titel ‘Vroeg en nabij’ een nieuwe, geïntegreerde aanpak is aangekondigd op Vlaams niveau, waarbij de ondersteuning voor kinderen, jongeren en gezinnen hertekend zal worden. De vele uitdagingen rond de zorg en ondersteuning van kinderen en jongeren zullen gebundeld worden in een integraal plan van aanpak. Zes thema’s stonden daarbij centraal. Een daarvan is precies de diagnostiek waar het vandaag over gaat. De resultaten van dit traject werden half 2022 verwacht, maar zijn op dit moment nog niet beschikbaar. Het College blijft vanzelfsprekend in contact met de bevoegde Vlaamse ministers over de noodzakelijke vorderingen van dit plan.

Als we het specifiek over het centrum COS+ hebben, herinner ik er graag aan dat het centrum al sinds de oprichting in 2009 door de VGC gesubsidieerd wordt om multidisciplinaire diagnostiek financieel mogelijk te maken voor kinderen en jongeren. Deze subsidiëring werd in 2018 structureel verhoogd. Dat is overigens een algemene lijn in deze sector.

Wat de criteria voor toewijzing van deze opdracht betreft: de VGC functioneert op basis van de reglementering van de algemene COS-werking en via doelstellingen die we aan de organisatie geven. Dit omvat onder meer het realiseren van multidisciplinair onderzoek en het investeren in een goede afstemming en samenwerking met doorverwijzers of ouders in het kader van diagnostische onderzoeken of de opvolging van het diagnostisch bilan en de voorgestelde behandeling. De langdurige steun aan de COS-werking gebeurt dus via opgelegde doelstellingen die doorlopend worden opgevolgd.

De VGC koos er in het kader van de besluitvorming, die we op het Vlaams niveau nog afwachten, voor om niet in te gaan op de gevraagde verhoging, die neerkwam op een verdubbeling van de middelen. We verhogen de middelen wel, maar een verdubbeling is nog een andere kwestie.

Een structurele bijsturing van het flankerend beleid dat de VGC voert op vlak van diagnostiek is pas opportuun als we zicht hebben op de koers die de Vlaamse overheid wenst te varen.

Bovendien is het zo dat naast COS de VGC nog heel wat andere initiatieven steunt die bijdragen aan snelle diagnostiek voor kinderen en jongeren met ontwikkelingsstoornissen: het multidisciplinair centrum Lerni voor diagnose en behandeling van leer- en ontwikkelingsstoornissen, waarvoor de steun de voorbije jaren verhoogd is. Deze steun maakt een multidisciplinaire diagnostiek bij kinderen en jongeren financieel mogelijk, en kadert dus eveneens in dat aanvullende, drempelverlagende beleid.

Daarnaast is er ook een VGC-subsidie voor het samenwerkingsverband tussen de kinderpsychiatrie van UZ Brussel (PAika), de drie Brusselse CLB’s, Zaveldal en sinds het schooljaar 2019-2020 werd het aanbod ook verruimd naar Kasterlinden. Deze samenwerking heeft onder meer als doel om laagdrempelige, toegankelijke en hoogkwalitatieve zorg mogelijk te maken voor kinderen en jongeren met een psychiatrische problematiek of een vermoeden ervan.

Verder is er nog ook de sterke VGC-investering in het Centrum voor Ambulante Revalidatie (CAR) De Poolster.

COS+ is met andere woorden zeker niet de enige organisatie die de VGC steunt: diagnostiek is een breed begrip, en de aanvullende steun van de VGC is de voorbije jaren globaal gezien opgetrokken.

Wat de mogelijke oplossingen betreft, verwijs ik naar het recent implementatieonderzoek van de VUB, met onder meer experte Eva Cloet. Dit onderzoek wijst naar oplossingen zoals interorganisatorische samenwerking, de inzet van flexibele diagnostiek, ondersteuningsmogelijkheden tijdens wachtperiodes, en richt zich tot de beleidsmakers van de Vlaamse Gemeenschap, zowel voor de financiële haalbaarheid als om het organisatorisch mogelijk te maken.

Zoals ik al zei, is de uitkomst voor wat betreft de ‘diagnostiek’ binnen het traject van ‘Vroeg en nabij’ – het nieuwe plan van de Vlaamse overheid – en de impact hiervan op de gebruikers van de zorg cruciaal. We verwachten binnenkort naar een volgende etappe te kunnen gaan.

De VGC blijft haar rol als aanvullende actor spelen en verhoogde de subsidies aan de sector. We hopen op uw terechte vragen de komende maanden een sterker en beter antwoord te kunnen geven.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Ik ben me ervan bewust dat de VGC op dit vlak al heel wat inspanningen levert. U geeft evenwel ruiterlijk toe dat het onvoldoende is. Het slechte nieuws is dat het probleem nog veel groter is dan wat we op dit ogenblik zien. Bij veel kinderen komt het vermoeden van een leerstoornis immers te laat of wordt die te laat vastgesteld. Leerkrachten zijn te weinig vertrouwd met de problematiek. In het lager onderwijs zijn de leerkrachten vaak onvoldoende opgeleid om een leerstoornis te detecteren, waardoor veel kinderen een aantal jaren sukkelen, zonder dat men doorheeft dat er een leerstoornis is. We moeten erover nadenken op welke manier we leerkrachten bewuster kunnen laten kijken naar achterliggende leerstoornissen. Wanneer kinderen daar te lang mee sukkelen, lopen ze uiteraard een grote achterstand op.

Bovendien kan dat er ook toe leiden dat de diagnose pas wordt gesteld op een leeftijd waarop ze geen recht meer hebben op terugbetaling van medicatie. Bv. in geval van ADHD is medicatie een dure aangelegenheid als niet in terugbetaling is voorzien.

Een tweede bedenking is dat er in het private circuit natuurlijk ook middelen zijn, maar u zegt terecht dat er ouders zijn die de middelen niet hebben om daarop een beroep te doen, waardoor er een asociaal tweesporensysteem bestaat. Rijke mensen vinden uiteindelijk wel een oplossing en de anderen blijven maar sukkelen en wachten.

Ik pleit ervoor dat er een tandje wordt bijgestoken om dit probleem op te lossen.

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels-Vooruit): Aangezien het om een schrijnende problematiek gaat, hoop ik dat eraan wordt gewerkt en dat men nog een extra inspanning doet.

Mevrouw Cielte Van Achter (N-VA): Ik zal mijn Vlaamse collega's vragen hoever het staat met de hervorming, waarop u wacht om het probleem op het terrein aan te pakken. Het is frustrerend te weten dat er iets mis is met je kind of dat je kind op school niet kan volgen, en je zo lang moet wachten op gewoon nog maar de diagnose. Dan sta je nog maar aan de start.

Dat is voor heel ouders dus een grote frustratie. We moeten op alle niveaus aan de kar trekken om dit op te lossen.

- *Het incident is gesloten.*

- *De vergadering wordt om 12.34 uur gesloten.*
- *De Raad gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.*

BIJLAGEN

Commissievergaderingen - verslagen

Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw van 18 januari 2023

Vragen om uitleg

INTEGRAAL VERSLAG

– Stuk 820 (2022-2023) – Nr. 1

Schriftelijke vragen – Indiening

Er werden schriftelijke vragen ingediend door de heer Jan Busselen en mevrouw Khadija Zamouri.

TREFWOORDENREGISTER

Samengevoegde actualiteitsvragen

Zie - Lange wachtlijst voor het diagnosticeren van kinderen met een leerstoornis

Hervorming van de Brede Scholen, blz.

Inclusiviteit van schoolteams in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, blz.

Lange wachtlijst voor het diagnosticeren van kinderen met een leerstoornis, blz.

Resultaten van de taalscreening van de Vlaamse overheid in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, blz.

Samengevoegde vragen om uitleg

Zie- Resultaten van de taalscreening van de Vlaamse overheid in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

Stijgende aantal leefloonstudenten, blz.

Toename van het lerarentekort in het Brussels onderwijs, blz.

Uitrol van het project ‘Samen op Straat’ in Brussel, blz.

Vragen om uitleg

- Zie** - Ernstige gebeurtenissen melden in woonzorgcentra
- Hervorming van de Brede Scholen
 - Inclusiviteit van schoolteams in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel
 - Stijgende aantal leefloonstudenten
 - Toename van het lerarentekort in het Brussels onderwijs
 - Uitrol van het project ‘Samen op Straat’ in Brussel
 - Zichtbaarheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Nederlandstalig netwerk in het Brussels straatbeeld

Zichtbaarheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Nederlandstalig netwerk in het Brussels straatbeeld, blz.